

**T.C.**  
**FIRAT ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**  
**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**  
**ESKİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI**



**ELAZIĞ İLİ PALU İLÇESİ MİKROTOPONİMLERİ**  
**ÜZERİNE BİR İNCELEME**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN**  
**Yrd. Doç. Dr. Birol İPEK**

**HAZIRLAYAN**  
**Mehmet DEMİRBAĞ**

**ELAZIĞ-2017**

**T.C.**  
**FIRAT ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**  
**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**  
**ESKİ TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

**ELAZIĞ İLİ PALU İLÇESİ MİKROTOPONİMLERİ**  
**ÜZERİNE BİR İNCELEME**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN**  
**Yrd. Doç. Dr. Birol İPEK**

**HAZIRLAYAN**  
**Mehmet DEMİRBAĞ**

Jürimiz, ..... tarihinde yapılan Tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans / doktora tezi başarılı sayılmıştır.

**Jüri Üyeleri:**

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

F. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../2017 tarih ve ..... sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

**Prof. Dr. Ömer Osman UMAR**  
**Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü**

**ÖZET**

**Yüksek Lisans Tezi**

**Elazığ İli Palu İlçesi Mikrotoponimleri Üzerine Bir İnceleme**

**Mehmet DEMİRBAĞ**

**Fırat Üniversitesi**

**Sosyal Bilimler Enstitüsü**

**Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı**

**Eski Türk Dili Bilim Dalı**

**Elazığ-2017; Sayfa: XI+78**

Sosyal ve kültürel hayatın derin izlerini taşıyan yer adları aslında bir yörenin kadim nüfus kütükleridir.

Toponimin bir alt dalı olan mikrotoponim; bir yerleşimdeki çeşme, dağ, dere, tepe, yayla vb. yer adlarının anlam, köken ve gramer durumunu inceleyen bir bilim alanı olarak karşımıza çıkar.

Yaşamımızı sürdürdüğümüz, görüp de unuttuğumuz, daha önce hiç görmediğimiz yerlerin anlamlandırılması ve bir milletin dil zenginliğinin ortaya konulması adına mikrotoponim araştırmalarının önemi çok büyüktür.

Bir mikrotoponim incelemesi olan bu çalışmada 458 yer adı incelenmiştir. Çalışmamızda çeşme, dağ, dere, ilçe, kasaba, köy, tepe, yayla başlıkları etrafında tespit edilen mikrotoponimler; tür, köken bakımından incelenirken mikrotoponimlerin gramer yapısı ve leksik semantik durumları da hazırlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonuna “Palu Yer Adları Sözlüğü “ adıyla bir bölüm de eklenmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Mikrotoponim, Mikrotoponim Sınıflandırması, Palu İlçesi

**ABSTRACT**

**Master Thesis**

**A study on Elazığ Province Palu County Microtoponimies**

**Mehmet DEMİRBAĞ**

**The University of Firat**

**The Institute of Social Sciences**

**The Department of Turkish Language and Litreture**

**Elazığ-2017; Page: XI+78**

The names of places bearing deep traces of social and cultural life are actually ancient population registers.

The microtoponim, which is a subdivision of the toponim, comes out as a science field that investigates the meaning, origin, and grammar of place names in the fountain, mountain, stream, hill, plateaus etc.

The importance of microtoponim researches, in the name of giving a meaning to the places in which we live, the places we had seen and forgat and the places we have never seen before and in the name of putting forward to the richness of a nation's language, is huge.

In this study, which is a microtoponim study, 458 place names were examined. In our study, while microtoponims found around fountains, mountains, streams, districts, towns, villages, hills, plateaus were being studied in terms of species and origin, grammatical structure and lexical semantic conditions of microtoponims were also tried to be prepared. At the end of the work, "Palu Place Names Dictionary" was added in one section.

**Keywords:** Microtoponim, Microtoponim Classification, Palu County

## İÇİNDEKİLER

<b>ÖZET .....</b>	<b>II</b>
<b>ABSTRACT.....</b>	<b>III</b>
<b>İÇİNDEKİLER.....</b>	<b>IV</b>
<b>ÖN SÖZ .....</b>	<b>X</b>
<b>KISALTMALAR .....</b>	<b>XI</b>
<b>GİRİŞ.....</b>	<b>1</b>

### BİRİNCİ BÖLÜM

<b>1. MİKROTOPONİMLERİN TÜRLERİ .....</b>	<b>5</b>
1.1. Mikrooykonimler .....	5
1.1.1. İlçe Adları.....	5
1.1.2. Kasaba Adları .....	5
1.1.3. Köy Adları .....	5
1.2. Mikrooronimler .....	6
1.2.1. Dağ Adları .....	6
1.2.2. Tepe Adları.....	6
1.3. Mikrohidronimler.....	7
1.3.1. Çeşme Adları .....	7
1.3.2. Dere Adları .....	8

### İKİNCİ BÖLÜM

<b>2. LEKSİK SEMANTİK İNCELEME .....</b>	<b>9</b>
2.1. İnsan ve İnsan Faaliyetleriyle Coğrafi Nesnelere Arasındaki Bağın Doğrudan Yansıtan Yer Adları .....	9
2.1.1. Kişi Adlılar ( Antropotoponimler ).....	9
2.1.1.1. Kişi Adı, Soyadı, Kişi Adı-Soyadıyla Oluşan Yer Adları .....	9
2.1.1.2. Rütbe, Unvan ve Lakaplarla Oluşan Yer Adları.....	9
2.1.2. Boy, Aşiret Adlarıyla Oluşan Yer Adları .....	10
2.1.3. Yer Adlılar (Topotoponimler) .....	10
2.1.4. Bitki Adlılar (Fitotoponimler) .....	11
2.1.5. Hayvan Adlılar (Zootoponimler).....	11
2.1.6. Tarım ve Hayvancılığa Bağlı Yer Adları .....	11
2.1.7. Kurum-Kuruluş-Yapı Adlarına Dayalı Yer Adları.....	11

2.1.8. Bir Olaya Bağlı Yer Adları.....	12
2.1.9. Hastalık Adlarına Bağlı Yer Adları.....	12
2.1.10. Meslek Adlarına Bağlı Yer Adları .....	12
2.2. İnsan ve İnsan Faaliyetleriyle Coğrafi Nesnelere Arasındaki Bağlı Dolaylı Yansıtan Yer Adları.....	12
2.2.1. Yerin Konumuna Bağlı Yer Adları .....	12
2.2.2. Renk Adlarıyla Kurulan Yer Adları .....	12
2.2.3. Sayı Adlarıyla Kurulan Yer Adları.....	12
2.2.4. Coğrafi Nesnelere Görünümüne ve Yapısına Bağlı Yer Adları.....	12
2.2.5. Yansıma Adlarla Kurulan Yer Adları.....	13
2.3. Anlamı ya da Kaynağı Tespit Edilemeyen Yer Adları .....	13

### ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

<b>3. YER ADLARININ GRAMER YAPISI.....</b>	<b>14</b>
3.1. Basit Yer Adları .....	14
3.2. Türemiş Yer Adları (Yer Adcıl Eklerle) .....	14
3.2.1. Yer Adcıl Ekler ve Bu Ekleri Alan Yer Adları .....	14
3.2.1.1. İsimden İsim Türeten Eklerle Oluşan Yer Adları.....	14
3.2.1.2. Fiilden İsim Türeten Eklerle Oluşan Yer Adları .....	15
3.3. Birleşik Yer Adları.....	15
3.3.1. Ad Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları .....	15
3.3.1.1. Belirtili Ad Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları .....	15
3.3.1.1.1. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları.....	16
3.3.1.1.1.1. Tamlayan Unsuru Belirtili Ad Tamlaması Olan Yer Adları .....	16
3.3.1.1.1.2. Tamlayan Unsuru Zincirleme Ad Tamlaması Olan Yer Adları .....	16
3.3.1.1.1.3. Tamlayan Unsuru Unvan Grubu Olan Yer Adları .....	16
3.3.1.1.2. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları .....	16
3.3.1.1.2.1. Tamlanan Unsuru Belirtisiz Ad Tamlaması Olan Yer Adları ....	16
3.3.1.2. Belirtisiz Ad Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları .....	16
3.3.1.2.1. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları .....	19
3.3.1.2.1.1. Tamlayan Unsuru Belirtisiz Ad Tamlaması Olan Yer Adları ...	19
3.3.1.2.1.2. Tamlayan Unsuru Sıfat Tamlaması Olan Yer Adları .....	19
3.3.1.2.1.3. Tamlayan Unsuru Unvan Grubu Olan Yer Adları .....	20
3.3.1.2.1.4. Tamlayan Unsuru Birleşik İsim Grubu Olan Yer Adları .....	20

3.3.1.2.1.5. Tamlayan Unsuru Tekrar Grubu Olan Yer Adları .....	21
3.3.1.2.1.6. Tamlayan Unsuru Farsça Tamlama Kuruluşunda Olan Yer Adları.....	21
3.3.1.2.2. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları .....	21
3.3.1.2.2.1. Tamlanan Unsuru Zincirleme Ad Tamlaması Olan Yer Adları 21	
3.3.2. Sıfat Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları .....	21
3.3.2.1. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları.....	22
3.3.2.1.1. Tamlayan Unsuru Sıfat Fiil Grubu Olan Yer Adları.....	22
3.3.2.2. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları.....	22
3.3.2.2.1. Tamlanan Unsuru Belirtisiz Ad Tamlaması Olan Yer Adları .....	22
3.3.2.2.2. Tamlanan Unsuru Sıfat Tamlaması Olan Yer Adları.....	22
3.3.3. Birleşik İsim Grubu Kuruluşundaki Yer Adları .....	23
3.3.4. Sıfat-Fiil Grubu Kuruluşundaki Yer Adları .....	23
3.3.5. Farsça Tamlama Kuruluşundaki Yer Adları.....	23
3.4. Cümle Değerinde Olan Yer Adları .....	23
3.5. Gramatikal Açından Sınıflandırılmayan Yer Adları .....	23

## **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

<b>4. KÖKEN BAKIMINDAN YER ADLARI .....</b>	<b>24</b>
4.1. Köken Bakımından Çeşme Adları .....	24
4.1.1. Tek Kelimedden Oluşan Çeşme Adları.....	24
4.1.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Çeşme Adları.....	24
4.1.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Çeşme Adları.....	25
4.1.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Çeşme Adları.....	25
4.1.1.4. Fransızca Kelimelerden Oluşan Çeşme Adları.....	25
4.1.1.5. Kökeni Belli Olmayan Çeşme Adları .....	26
4.1.2. İki Kelimedden Oluşan Çeşme Adları.....	26
4.1.2.1. Türkçe+Türkçe.....	26
4.1.2.2. Türkçe+Arapça .....	26
4.1.2.3. Türkçe+Farsça .....	26
4.1.2.4. Arapça+Türkçe .....	26
4.1.2.5. Farsça+Türkçe .....	27
4.1.2.6. Arapça+Arapça .....	27
4.1.2.7. Arapça+Farsça .....	27

4.1.3. Üç Kelimeden Oluşan Çeşme Adları .....	27
4.1.3.1. Farsça+Arapça+Türkçe.....	27
4.2. Köken Bakımından Dağ Adları.....	28
4.2.1. Tek Kelimeden Oluşan Dağ Adları .....	28
4.2.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Dağ Adları .....	28
4.2.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Dağ Adları.....	28
4.2.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Dağ Adları .....	28
4.2.1.4. Kökeni Belli Olmayan Dağ Adları .....	28
4.2.2. İki Kelimeden Oluşan Dağ Adları.....	28
4.2.2.1. Türkçe+Türkçe.....	28
4.2.2.2. Türkçe+Arapça .....	28
4.2.2.3. Türkçe+Farsça .....	28
4.2.2.4. Arapça+Türkçe .....	29
4.2.2.5. Farsça+Türkçe .....	29
4.2.2.6. ? + Türkçe .....	29
4.2.2.7. Arapça+Arapça .....	29
4.2.2.8. Farsça+Arapça .....	29
4.2.2.9. Farsça+Farsça .....	29
4.3. Köken Bakımından Dere Adları.....	29
4.3.1. Tek Kelimeden Oluşan Dere Adları .....	29
4.3.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Dere Adları .....	29
4.3.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Dere Adları.....	30
4.3.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Dere Adları.....	31
4.3.1.4. İtalyanca Kelimelerden Oluşan Dere Adları.....	32
4.3.1.5. Yunanca Kelimelerden Oluşan Dere Adları .....	32
4.3.1.6. Ermenice Kelimelerden Oluşan Dere Adları .....	32
4.3.1.7. Kökeni Belli Olmayan Dere Adları .....	32
4.3.2. İki Kelimeden Oluşan Dere Adları.....	32
4.3.2.1. Türkçe+Türkçe.....	32
4.3.2.2. Türkçe+Farsça .....	33
4.3.2.3. Arapça+Türkçe .....	33
4.3.2.4. Farsça+Türkçe .....	33
4.3.2.5. ? + Türkçe .....	33



4.3.2.6. Arapça+Arapça .....	33
4.3.2.7. Arapça+Farsça .....	33
4.3.2.8. Farsça+Arapça .....	33
4.3.2.9. Farsça+Farsça .....	33
4.3.2.10. ? + ?.....	33
4.4. Köken Bakımından İlçe Adları .....	34
4.4.1. Tek Kelimededen Oluşan İlçe Adları.....	34
4.4.1.1. Arapça Kelimelerden Oluşan İlçe Adları.....	34
4.5. Köken Bakımından Kasaba Adları.....	34
4.5.1. İki Kelimededen Oluşan Kasaba Adları.....	34
4.5.1.1. Türkçe+Farsça .....	34
4.6. Köken Bakımından Köy Adları .....	34
4.6.1. Tek Kelimededen Oluşan Köy Adları.....	34
4.6.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Köy Adları.....	34
4.6.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Köy Adları.....	34
4.6.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Köy Adları.....	34
4.6.2. İki Kelimededen Oluşan Köy Adları.....	34
4.6.2.1. Türkçe+Türkçe.....	34
4.6.2.2. Türkçe+Farsça .....	35
4.6.2.3. Arapça+Türkçe .....	35
4.6.2.4. Farsça+Farsça .....	35
4.7. Köken Bakımından Tepe Adları .....	36
4.7.1. Tek Kelimededen Oluşan Tepe Adları.....	36
4.7.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Tepe Adları.....	36
4.7.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Tepe Adları.....	37
4.7.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Tepe Adları.....	38
4.7.1.4. Yunanca Kelimelerden Oluşan Tepe Adları.....	38
4.7.1.5. Kökeni Belli Olmayan Tepe Adları .....	38
4.7.2. İki Kelimededen Oluşan Tepe Adları.....	39
4.7.2.1. Türkçe+Türkçe.....	39
4.7.2.2. Türkçe+Arapça .....	39
4.7.2.3. Türkçe+Farsça .....	39
4.7.2.4. Arapça+Türkçe .....	39

4.7.2.5. Farsça+Türkçe .....	40
4.7.2.6. ? + Türkçe .....	40
4.7.2.7. Arapça+Arapça .....	40
4.7.2.8. Arapça+Farsça .....	41
4.7.2.9. Farsça+Farsça .....	41
4.7.2.10. ? + ?.....	41
4.7.3. Dört Kelimeden Oluşan Tepe Adları.....	41
4.7.3.1. Arapça+Türkçe+Farsça+Türkçe .....	41
4.8. Köken Bakımından Yayla Adları.....	41
4.8.1. Tek Kelimeden Oluşan Yayla Adları .....	41
4.8.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Yayla Adları .....	41
4.8.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Yayla Adları .....	41
4.8.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Yayla Adları .....	42
4.8.1.4. Ermenice Kelimelerden Oluşan Yayla Adları .....	42
4.8.1.5. Kökeni Belli Olmayan Yayla Adları .....	42
4.8.2. İki Kelimeden Oluşan Yayla Adları .....	42
4.8.2.1. Türkçe+Türkçe.....	42
4.8.2.2. Türkçe+Arapça .....	42
4.8.2.3. Farsça+Türkçe .....	42
4.8.2.4. Arapça+Farsça .....	42
4.8.2.5. Farsça+Farsça .....	42
<b>SONUÇ .....</b>	<b>43</b>
<b>KAYNAKÇA.....</b>	<b>48</b>
<b>KAYNAK KİŞİLER.....</b>	<b>50</b>
<b>PALU YER ADLARI SÖZLÜĞÜ.....</b>	<b>51</b>
<b>EKLER .....</b>	<b>77</b>
Ek 1. Orijinallik Raporu.....	77
<b>ÖZ GEÇMİŞ .....</b>	<b>78</b>

**ÖN SÖZ**

Yer adları, kültürel dokunun oluşumunda ve bir milletin dil zenginliğinin açığa çıkarılmasında önemli vesikalar olarak bilinirler.

Son yıllarda ülke çapında yer adları ile ilgili yapılan çalışmaların sayısında ciddi bir artış olduğu bilinmektedir. Bu artışa rağmen yer adları incelenmeyen yerlerin sayısı da fazladır. Bu eksikliği giderme adına ilgili paydaşların bir araya gelip gerekli çalışmaları yapmaları önem arz etmektedir.

Bu çalışmada Palu ilçe sınırları içerisinde yer alan çeşme, dağ, dere, ilçe, kasaba, köy, tepe ve yayla adları tespit edilip bu adların tür, anlam, gramer ve köken bakımından incelenmesi yapılmıştır.

Çalışma esnasında emekleriyle katkıda bulunan dost ve arkadaşlarıma teşekkür ederim. Yine mezunu olduğum Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümündeki kıymetli hocalarıma, çalışma esnasındaki yardımlarından dolayı Prof. Dr. Ahmet Buran, Prof. Dr. Ahat Üstüner, Yrd. Doç. Dr. Çimen Özçam hocalarıma, özellikle çalışmanın her aşamasında ilgi ve desteğini gördüğüm kıymetli hocam Yrd. Doç. Dr. Birol İpek'e ve çalışmada katkısı olan kaynak kişilere teşekkürlerimi sunarım.

**KISALTMALAR**

**ET** : Eriřim Tarihi

**km<sup>2</sup>** : Kilometrekare

**m** : Metre

**MÖ** : Milattan önce

**S** : Sayı

**s.** : Sayfa

**TDK** : Türk Dil Kurumu

**vb.** : Ve başkası, ve başkaları, ve benzeri, ve benzerleri

**Yay.** : Yayınları



## GİRİŞ

Binlerce yıl farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan Anadolu toprakları, çeşitli toplumsal ve kültürel etkileşimlere sahne olmuştur.

Varlıklarını sürdürdükleri topraklara ad verme ihtiyacını hissederek kişi ve topluluklar, bu toprakları isimlerle belirleyip benimsemiş; bu isimlerin nesilden nesile aktarılmasını da sağlamışlardır. Anadolu'nun her köşesinde olduğu gibi Palu'da da nesilden nesile aktarılan yer adları mevcuttur.

Yedi bin yılı aşkın tarihi bir varlığa sahip bir yerleşim yeri olması ve bünyesinde farklı etnik grupları barındıran bir bölge olarak Palu ilçesinin seçilmesi, dilimize ve kültürümüze ait zenginliklerin açığa çıkarılması adına önem arz etmektedir.

Çalışmada yer adları incelenirken "sahada derleme" tekniği kullanılmıştır. İlk elden, güvenilir verilerin ortaya konması adına Palu ilçesi, Beyhan kasabası ve Palu köylerinde yaşayan birçok kişiyle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Kaynak kişiler tarafından hatırlanamayan yer adları olabileceğinden 1/25.000 paftalı haritalardan da az da olsa faydalanılmıştır.

Çalışmaya Palu'nun tarihi ve coğrafyasıyla ilgili bilgiler verilerek başlanmıştır. Daha sonra Palu adının kökeni, mikrotoponimin yeri ve önemi hakkında bilgiler verilip yer adlarının tür, anlam, gramer ve köken bakımından incelemesi yapılmıştır. Çalışmanın sonuna "Palu Yer Adları Sözlüğü" adıyla bir bölüm de eklenmiştir.

### **Mikrotoponimin Yeri ve Önemi**

Ad bilimi; canlıların, nesnelere, kavramların kısacası çevremizde gördüğümüz ve algıladığımız her şeyin adıyla ilgilenen bilimin adıdır (Sakaoğlu, 2001: 9).

Yer adlarının kökenlerini, anlamlarını ve geçirmiş olduğu değişim durumlarını inceleyen bir bilim dalı olan toponim, pek çok alandan araştırmacının üzerinde çalıştığı bir disiplin olarak bilinmektedir.

Sosyal ve kültürel hayatın derin izlerini taşıyan yer adları, aslında bir yörenin kadim nüfus kütükleridir. Kültürel dokunun karşılık bulduğu, dilsel kimliğin ortaya çıktığı unsurlardan olan yer adları, bir coğrafyanın vatan haline dönüştüğünün kanıtı olarak karşımıza çıkar.

Toponimlerin bir alt dalı olan mikrotoponimler, bir yörenin geçmişiyle geleceği arasındaki bağı kuvvetlendiren yapıları bünyesinde barındıran bir bilim alanı olarak tarif

edilebilir. Bu bilim alanından elde edilen bilgi ve bulgular başka bilim alanlarına da kaynaklık edebilir. Bu bağlamda herhangi bir yöredeki mikrotoponim çalışmaları sonucunda tarihi yerler ve coğrafi unsurlarla ilgili elde edilen veriler tarih ve coğrafya alanında çalışma yapacaklara önemli katkılar sunabilir.

Mikrotoponim çalışmaları sonucunda yörede yaşamış ve yörenin hafızasında izler bırakmış önemli şahsiyetlerin, halk kahramanlarının yeni nesiller tarafından tanınması da kolaylaşabilir.

Mikrotoponim çalışmalarında yer adlarının köken bakımından incelenmesiyle dil zenginliği açısından önemli veriler elde edilebilir. Çalışmamızda Palu'ya ait 458 yer adı kökenleri bakımından incelenip dil zenginliği açısından önemli bilgi ve bulgular hazırlanmaya çalışılmıştır.

Hepsinde örtük bir anlam var olan mikrotoponimlerle ilgili çalışmalar arttıkça birçok gerçeklik ve güzellik de aydınlığa kavuşmuş olacaktır.

### **Palu'nun Tarihi**

Palu, çağlar boyu farklı kültür ve medeniyetlere ev sahipliği yapan önemli bir yerleşim merkezidir. Yörede MÖ 5000 yıllarına ait bulgular tespit edilmiştir. Tarih boyunca Sümerler, Hurriler, Hititler, Asurlular, Urartular, Persler, Romalılar, Sasaniler, Bizanslılar, Emeviler, Abbasiler gibi değişik kültürlerle sahne olmuş ve bu medeniyetlerin kültür hazinelerine beşiklik yapmıştır ( Saylan, 2015: 9 ).

Türk akınlarının başlamasıyla Çubukoğulları beylik temelini Palu'da atmış ve Palu, bu beyliğin merkezi olmuştur. Çubukoğullarından sonra Artukoğulları ve Anadolu Selçuklu Devleti hâkimiyetinin görüldüğü Palu'da daha sonraları İlhanlılar, Dulkadiroğulları ve Akkoyunluların varlıkları görülmüştür.

Çaldıran Zaferi sonrasında Cemşid Bey yönetiminde Osmanlı Devleti topraklarına katılmıştır. Osmanlı Devleti döneminde “ Hükümet Sancak ” statüsünde imtiyazlı bir konumda olan Palu, bu imtiyazlı statüsünü Tazminat Dönemine kadar devam ettirmiştir. 19. yüzyılda idari taksimatta bazen Diyarbakır Eyaletine bazen de Mamûratü'l-Aziz Vilayetine bağlanmıştır ( Saylan, 2015: 11 ).

### **Palu'nun Coğrafyası**

Palu, Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Fırat Bölümü'nde Elazığ iline bağlı bir ilçe olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde 840 km<sup>2</sup>'lik bir yüzölçüme sahip Palu'nun deniz seviyesinden yüksekliği ise 844 m'dir.

Palu, 20. Yüzyılın başlarında 30 bini aşan nüfusu, 8 nahiyesi ve 316 köyü ile önemli bir yerleşim merkezi olarak bilinmekteydi. 1948 yılında Karakoçan, 1987 yılında Kovancılar ve Arıcak, 1990 yılında ise Alacakaya'nın ilçe olup ayrılmalarıyla Palu'nun nüfusu ve yüzölçümü oldukça azalmıştır. Günümüzde ilçeye bağlı 1 belde, 36 köy ve 35 mezra bulunmaktadır (Saylan, 2015: 11 ).

Karasal iklim özelliklerinin görüldüğü ilçede yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise sert geçer. Palu'nun güney ve güneydoğusunda ardıç ve meşeliklere rastlanılmasına rağmen hâkim bitki örtüsü bozkırdır.

Dağlık ve engebeli bir araziye sahip olan ilçede tarıma elverişli alan azdır. Hayvancılık faaliyetleri de daha çok iç tüketimi karşılamaya yöneliktir.

Sanayi yönünden gelişmemiş olan ilçede yer altı kaynakları bakımından zenginlik göze çarpar. Krom, bakır ve mermer madenlerinin rezervleri oldukça yüksektir. Tarihte önemli bir ticaret merkezi olan ilçe, nüfus potansiyelinin dağılması ve yeni yolların açılmasıyla bu önemini yitirmiştir.

Farklı kültür ve medeniyetlere ev sahipliği yapmış olan Palu, tarihi ve kültürel zenginliğiyle turizm açısından önemli bir potansiyeli bünyesinde barındırmaktadır.

### **Palu Adının Kökeni**

Çalışma konusu olan “Palu” adının kökeniyle ilgili çeşitli görüşler ışığında tespit edilen bilgiler şöyle sıralanabilir:

I. Görüş: Palu'nun etrafının eskiden sık orman örtüsüyle kaplı olduğu yörenin büyükleri tarafından hep dile getirilmektedir. Yörede özellikle meşe ağacının yoğun olduğunu ve bu ağacın meyvesine de “palut” denildiği bilinmektedir. İşte bu noktada “palut” kelimesinin sonundaki “t” sesinin zamanla kullanımdan düşmesi sonucu Palu isminin buradan gelebileceği söylenebilir. Bu görüşten hareketle Palu isminin kökeniyle ilgili şu sonuca varılabilir: **Palu < Arapça bellût – belût**

II. Görüş: Günümüzde yöre kültüründe “balü” diye geçen ve Türkçe karşılığı “siğil” olan kelimenin yazılış şeklinin “Pâlû” olduğunu tespit ettik. Palu adının buradan geldiği düşünülürse “siğil” kelimesinin yöre adı ile kültürü bünyesinde önemli

olabileceğini söyleyebiliriz (Bakıcı, 2012: 3). Bu görüşten hareketle Palu adının kökeniyle ilgili şu sonuca varılabilir: **Palu < Farsça Pâlû**

III. Görüş: Palu yöresine adını veren Pala kavmi MÖ 8. yüzyıldan itibaren Asur, Urartu ve Yunan kaynaklarında anılır. Kelimenin sonundaki “u” sesi Ermenice tekil genitiv ekidir (Nişanyan, 2010: 121). Bu görüşten hareketle Palu adının kökeniyle ilgili şu sonuca varılabilir: **Palu < Ermenice Palahovid “Pal vadisi”**

Palu ile ilgili yapılan çalışmalardaki bilgiler ışığında, kaynak kişilerin yöreyle ilgili sunumları dikkate alındığında ve kendi kanaatimizce ilk görüşe katıldığımızı söyleyebiliriz.





# BİRİNCİ BÖLÜM

## 1. MİKROTOPONİMLERİN TÜRLERİ

Bu bölümde çalışmada yer alan 458 adet yer adının türlerine göre sınıflandırılması yapılmıştır.

Çalışmanın bu bölümü; mikrooykonimler, mikrooronimler ve mikrohidronimler olarak üç ana başlıkta incelenmiştir.

### 1.1. Mikrooykonimler

Oykonim, bütün yerleşim birimlerinin özel adıdır (Ada, 2012: 199). Çalışmanın bu bölümü; ilçe, kasaba, köy ve yayla adları olarak dört alt başlıkta incelenmiştir.

#### 1.1.1. İlçe Adları

Yöreden 1 adet ilçe adı tespit edilmiştir:

Palu.

#### 1.1.2. Kasaba Adları

Yöreden 1 adet kasaba adı tespit edilmiştir:

Beyhan.

#### 1.1.3. Köy Adları

Yöreden 36 adet köy adı tespit edilmiştir:

Akbulut, Akyürek, Altınölçek, Andılar, Arındık, Atik, Baltaş, Beydoğan, Bozçanak, Bölükelma, Burgudere, Büyükçaltı, Damlapınar, Gemtepe, Gökdere, Gömeçbağlar, Güllüce, Gümüşkaynak, Hasbey, Karacabağ, Karasalkım, Karataş, Kasil, Kayaönü, Keklikdere, Kırkbulak, Köklüce, Küçükçaltı, Örencik, Örgülü, Seydili, Tarhana, Umutkaya, Üçdeğirmenler, Yarımtepe, Yeşilbayır.

#### 1.1.4. Yayla Adları

Yöreden 31 adet yayla adı tespit edilmiştir:

Ahmetyaylası, Beyazçeşmeyaylası, Bohsiyaylası, Cafrunyaylası, Cevizliyayla, Delavyaylası, Deştebotanyaylası, Eşekmeydanıyaylası, Galyaylası, Gırdayla,

Hanönüyaylası, Haydaryaylası, Hozyaylası, Kadyanyaylası, Kamışlıyayla, Kepiryayla, Kolyayla, Körkeniyaylası, Körükyaylası, Kuçyaylası, Mengilyaylası, Mergyayla, Recepyaylası, Sayrekyaylası, Selmecanyaylası, Şekeranyaylası, Tekevleryaylası, Varseynyaylası, Yılançayırıyaylası, Zadüreykaylası, Zeryayla.

## **1.2. Mikrooronomimler**

Dağ, tepe, her türlü yükselti, engebe, düzlük, boğaz gibi coğrafi şekillerin adına oronim denir (Ada, 2012: 204). Bu bölüm, dağ ve tepe adları olarak iki alt başlıkta incelenmiştir.

### **1.2.1. Dağ Adları**

Yöreden 28 adet dağ adı tespit edilmiştir:

Akdağ, Büyükrutdağı, Geyddağı, Gırdbelekdağ, Hacıalıdağı, Hasanpaşadağı, Hocalıdağı, Karaömerdağı, Karataşdağı, Kohel, Komeh, Komeşin, Kosadık, Kosür, Koteymir, Kömüşdağı, Kuçdağı, Kurndağ, Kuşdağı, Kuşhanedağı, Küçükrutdağı, Mişöridağı, Nadardağ, Siyahmeşedağı, Sultankubeydağı, Şargeddağı, Tesleydağı, Ziverdağı.

### **1.2.2. Tepe Adları**

Yöreden 163 adet tepe adı tespit edilmiştir:

Ağatepesi (2 adet), Alibeyinmeşeliğibaşıtepesi, Altuncıtopraktepesi, Amarattepesi, Anbartepesi, Artepesi, Argattepesi, Arifağatepesi, Arostepesi, Arsiktepe, Aşağısoritepe, Aşıktepesi, Bağtepesi, (3 adet), Bağbancıtepesi, Bağlartepesi (2 adet), Bağlarbaşıtepesi, Bedrantepesi, Bejtarlatepesi, Beytepesi, Beyaztepe (3 adet), Beyazkayatepesi, Beyaztaştepesi, Beyaztopraktepesi, Birtepe, Boztepe, Bozçanaktepesi, Burhanbeytepesi, Caferantepesi, Calvaştepe, Cankurtarantepe, Ceviztepesi, Ciriktepesi, Çavreşantepesi, Çavuştepesi, Çayırtepesi, Çekemtepesi, Çepertepesi, Çeperdağıtepesi, Değirmenbaşıtepesi, Deliöztepesi, Demliktepe, Diktepe, Dikenlitepe, Doğmababatepesi, Düztepe, Elmatepesi, Ferizgilintepesi, Gavurdağıtepesi, Geliktepesi, Geventepesi, Gevenlitepe, Gökyamaçtepesi, Gültepesi, Hacıalitepesi, Hacıkasımtepesi, Hacımuharremtepesi, Hanımlartepesi, Hanüstütepesi, Hartepesi, Hasantepesi, Haticetepesi, Hazartepesi, Hırsızdağıtepesi, Kadirinbağımtepesi, Kaletepesi, Kalebaşıtepesi, Karagültepesi, Karakaletepesi, Karataştepesi Kasartepesi, Katırtepesi,

Kayalıtepe, Keklikpınarıtepesi, Kemertepe (2 adet), Kemerdağtepesi, Keşişdağtepesi, Kırankayatepesi, Kırmızıtepe (2 adet), Kırmızıtaştepesi, Kızıltepe, Kilisetepesi, Koltepe, Korutepesi (2 adet), Korucutepesi (2 adet), Kömüştepesi, Körüktepesi, Köşkerkayasıtepesi, Köztepesi, Kuçtepesi, Kultepesi, Kurttepesi, Kuşhanetevesi, Kutlutepe, Maçonunbaşitepesi, Mahmanınziyarettepesi, Manastırtepesi, Mehmettepesi, Mengiltepesi, Mezarlıktepesi, Mollamahmuttepesi, Mollaömertevesi, Ortatepe, Osmantevesi, Palantevesi, Pehentepe, Pirintevesi, Renklitepe, Reztevesi, Rutdağtevesi, Sahabetevesi, Saltepe, Sarıkemertevesi, Selmacantevesi, Semziretevesi, Serbantevesi, Seyyidbabatevesi, Sırmatepe, Sipitepe, Sivritepe, Siyahtepe, Söğüttevesi, Suritepe, Süleymantevesi, Şahintevesi, Şanlıtepe, Şanlıyaylatevesi, Şıkılıbertevesi, Taçocağtevesi, Tatardağtevesi, Tavşantevesi, Tavşanpazarıtevesi, Tekağaçtevesi, Terazitevesi, Tırhanıntaşitevesi, Tirantevesi, Umurcatevesi, Uzunisatevesi, Valattevesi, Yavruetepe, Yılanlıtepe, Yolverentepe, Zeyrektevesi, Zığırtevesi, Zıldağtevesi, Ziyarettevesi (9 adet).

### **1.3. Mikrohidronimler**

Hidronim, ad biliminin göl, çeşme, dere gibi su adları ile uğraşan dalıdır ( Sakaoğlu, 2001: 11 ). Bu bölüm, çeşme ve dere adları olarak iki alt başlıkta incelenmiştir.

#### **1.3.1. Çeşme Adları**

Yöreden 86 adet çeşme adı tespit edilmiştir:

Alihsançeşmesi, Aşağıçeşme, Aşağıbahçeçeşmesi, Aşağıkiçeşme, Bacarçeşmesi, Bayramçeşmesi, Bebinçeşmesi, Beyçeşmesi, Büyükçeşme (2 adet), Büyükpınarçeşmesi, Büyüktarlaçeşmesi, Cemalinçeşmesi, Cevançeşmesi, Cevizaltıçeşmesi, Cimşidbeyçeşmesi, Çeperpınarıçeşmesi, Çırçırçeşmesi, Çütpınarçeşmesi, Delavçeşmesi, Dömçeşme, Fehmidayınınçeşmesi, Gökdereçeşmesi, Habeşçeşmesi, Hacıyusufoçeşmesi, Hafızağaççeşmesi, Halilinçeşmesi, Hamitçeşmesi, Hamzabeyçeşmesi, Hatunçeşmesi, Haydarağanınçeşmesi, Hüseyinkahyaçeşmesi, İnial, İnicer, İnihafız, İnimir, İnezerni, İstasyonçeşmesi, Kafçeşmesi, Kaldırmalıçeşme, Kalepınarıçeşmesi, Kamışlıçeşme, Karaköçekçeşmesi, Karasalkımçeşmesi, Karıncalıkçeşmesi, Kasımiyeçeşmesi, Kavasgilinçeşmesi, Kelinçeşmesi, Kındıkçeşmesi, Kırmızıtaşçeşmesi, Kolçağınçeşmesi, Kozlumahmutağaççeşmesi, Körkeniçeşmesi, Köyçeşmesi (2 adet), Kuççeşmesi, Kulaklıçeşme, Kurdeşançeşmesi, Kurtluçeşme, Kuşhaneçeşmesi, Lemçeşmesi, Maçonunçeşmesi, Meryemçeşmesi, Mirlerinçeşmesi, Mollaaliçeşmesi,

Muhammedağaçşemesi, Ömerçşemesi, Recepçşemesi, Rızvanınçşemesi, Sabriağanınçşemesi, Sayrekçşemesi, Seydaçşemesi, Seydiliçşemesi, Seyfeddinçşemesi, Soğukçşeme, Sütpuarıçşemesi, Şehalaaddinçşemesi, Şorpinarıçşemesi, Tekevlerçşemesi, Tüyçşemesi, Ulucamiçşemesi, Valerçşemesi, Vartinikçşemesi, Yukarıçşeme, Yukarıkiçşeme, Yılançayırıçşemesi.

### 1.3.2. Dere Adları

Yöreden 112 adet dere adı tespit edilmiştir:

Abasanderesi, Akbulutderesi, Argatderesi, Armutderesi, Bebinderesi, Bejdere, Bubanderesi, Büyükdere (2 adet), Caroçayıderesi, Cinderesi, Çaldere, Çalıderesi, Çayırlıdere, Çırderesi, Davasderesi, Değirmenderesi, Derindere, Dervişinbahçederesi, Dırıkderesi, Dikdere, Dömdere, Elmaderesi, Fatmaderesi, Galderesi, Gayderesi, Gaytdere, Geçacideresi, Gelinderesi, Genvenderesi, Gömeninönüderesi, Gülderesi, Hacıgilderesi, Hamdere, Hanımderesi, Harabedere, Harapdere, Hasbegderesi, Haşderesi, Heylanderesi, Hıdırderesi, Horasanderesi, Horumdere, Hunderesi, Hüshasderesi, Işıklıdere, İleridere, İncesuderesi, İskeleleresi, Kafderesi, Kalenderdere, Kameranderesi, Kanlıdere, Kanlıkavakderesi, Karaçşemederesi, Karakayaderesi, Karanlıkdere, Kasarderesi, Kasımderesi, Kavakderesi (2 adet), Kavaklıdere, Kavaklıkderesi, Keçideresi, Kengerderesi, Kepirdere, Kıcdere, Kozanderesi, Kömderesi, Kurtderesi, Kurudere (2 adet), Leşderesi, Maçoderesi, Mehmetbabaderesi, Memderesi, Mezraderesi (3 adet), Mirlerinderesi, Palanderesi, Pildere, Pirmemderesi, Remderesi, Rezderesi, Sadıkanderesi, Sarhoşunderesi, Sekratderesi, Selmanderesi, Seyyitalideresi, Soğukpınarderesi, Söğütderesi, Sumakınderesi, Sügünderesi, Sümütederesi, Şehmiranderesi, Şehpiranderesi, Şekeranyaylasıderesi, Şıkılberderesi, Tarhananderesi, Tefgarderesi, Tekederesi, Tekevlerderesi, Teştakderesi, Tırnikderesi, Yenipahandere, Zeynepderesi, Zığırderesi, Zılderesi, Ziverderesi, Ziyaretderesi (2 adet).

## İKİNCİ BÖLÜM

### 2. LEKSİK SEMANTİK İNCELEME

Yer adları bu bölümde anlamsal açıdan incelenmiştir. Bu bölümde kullanılan başlıklar için Yrd. Doç. Dr. İbrahim Şahin'in Adbilim adlı eserinden ve Fadime Erkol'un Afyonkarahisar İli Çay İlçesinin Mikrotoponimleri ve Dil İncelemesi adlı yüksek lisans tezinden faydalanılmıştır.

Bu bölümde özellikle yöredeki kaynak kişilerin verdiği bilgilerden ve çeşitli sözlüklerden faydalanma yoluna gidilerek yer adlarına uygun sınıflandırmalar yapılmıştır. Çalışmanın bu bölümünde incelemeye tabi tutulan yer adları; İnsan ve İnsan Faaliyetleriyle Coğrafi Nesnelere Arasındaki Bağlı Doğrudan Yansıtan Yer Adları, İnsan ve İnsan Faaliyetleriyle Coğrafi Nesnelere Arasındaki Bağlı Dolaylı Yansıtan Yer Adları ve Anlamı ya da Kaynağı Bilinmeyen Yer Adları olarak üç ana grupta incelenmiştir.

#### **2.1. İnsan ve İnsan Faaliyetleriyle Coğrafi Nesnelere Arasındaki Bağlı Doğrudan Yansıtan Yer Adları**

##### **2.1.1. Kişi Adlılar ( Antropotoponimler )**

###### **2.1.1.1. Kişi Adı, Soyadı, Kişi Adı-Soyadıyla Oluşan Yer Adları**

Ahmetyaylası, Aliihsançeşmesi, Bayramçeşmesi, Cemalinçeşmesi, Deliöztepesi, Fatmaderesi, Halilinçeşmesi, Hamitçeşmesi, Hasantepesi, Haticetepesi, Hatunçeşmesi, Haydaryaylası, Hıdırderesi, Hüshasderesi, İniyal, Kasımderesi, Kohel, Komeh, Kosadık, Koteymir, Mehmettepesi, Memderesi, Meryemçeşmesi, Osmantepesi, Ömerçeşmesi, Recepçeşmesi, Receptaylası, Remderesi, Rızvanınçeşmesi, Selmanderesi, Seyfeddinçeşmesi, Süleymantepesi, Şahintepesi, Zeynepderesi, Zılderesi.

###### **2.1.1.2. Rütbe, Unvan ve Lakaplarla Oluşan Yer Adları**

Ağatepesi (2 adet), Arifağatepesi, Aşıktepesi, Beyçeşmesi, Beydoğan (Köy), Beytepesi, Burhanbeytepesi, Cimşidbeyçeşmesi, Çavuştepesi, Doğmababatepesi, Fehmidayınınçeşmesi, Hacıalidağı, Hacıalitepesi, Hacıkasımtepesi, Hacımuharremtepesi, Hacıyusufoçeşmesi, Hafızağaçeşmesi, Hamzabeyçeşmesi, Hanımderesi, Hanımlartepesi, Hasanpaşadağı, Hasbey (Köy), Haydarağanınçeşmesi, Hocalıdağı, Hüseyinkahyaçeşmesi, İnihafız, İnimir, Karaömerdağı, Kolçağınçeşmesi,

Kultepesi, Mehmetbabaderesi, Mirlerinçeşmesi, Mirlerinderesi, Mollaaliçeşmesi, Mollamahmuttepesi, Mollaömertepesi, Muhammedağaçeşmesi, Pirintepesi, Pirmemderesi, Sabriağanınçeşmesi, Sahabetepesi, Sarhoşunderesi, Seydaçeşmesi, Seydili (Köy), Seyyidbabatepesi, Seyyitalideresi, Sultankubeysdağı, Şehalaaddinçeşmesi, Uzunisatepesi.

### **2.1.2. Boy, Aşiret Adlarıyla Oluşan Yer Adları**

Bedrantepesi, Caferantepesi, Cafrunyaylası, Çavreşantepesi, Deştebotanyaylası, Ferizgilintepesi, Habeşçeşmesi, Hacıgilderesi, Kafçeşmesi, Kafderesi, Kameranderesi, Kavasgilinçeşmesi, Kozanderesi, Sadıkanderesi, Şekeranyaylası.

### **2.1.3. Yer Adlılar (Topotoponimler)**

Önceki bir yer adından yer adlaşma yoluyla oluşmaktadırlar (Şahin, 2015: 13).

Abasanderesi, Akbulutderesi, Alibeyinmeşeliğibaşıtepesi, Amarattepesi, Argatderesi, Argattepesi, Aşağıbahçeçeşmesi, Bacarçeşmesi, Bağlarbaşıtepesi, Baltası (Köy), Bebinçeşmesi, Bebinderesi, Bejtarlatepesi, Beyazçeşmeyaylası, Beyazkayatepesi, Beyaztaştepesi, Beyaztopraktepesi, Beyhan (Kasaba), Bohsiyaylası, Bozçanaktepesi, Bubanderesi, Burgudere (Köy), Büyükpuarçeşmesi, Büyüktarlaçeşmesi, Caroçayıderesi, Cevizaltıçeşmesi, Çekemtepesi, Çeperdağitepesi, Çeperpınarıçeşmesi, Çütpuarçeşmesi, Damlapınar (Köy), Davasderesi, Değirmenbaşıtepesi, Delavçeşmesi, Delavyaylası, Dervişinbahçederesi, Eşekmeydanıyaylası, Galderesi, Galyaylası, Gavurdağitepesi, Gaytdere, Gemtepe (Köy), Geyddağı, Gökdere (Köy), Gökdereçeşmesi, Gökyamaçtepesi, Gömeçbağlar (Köy), Gömeninönüderesi, Gümüşkaynak (Köy), Hanönüyaylası, Hanüstütepesi, Hasbegderesi, Heylanderesi, Hırsızdağitepesi, Horasanderesi, Hunderesi, İncesuderesi, İskelederesi, Kadyanyaylası, Kadirinbağınıtepesi, Kalebaşıtepesi, Kalepınarıçeşmesi, Kanlıkavakderesi, Karacabağ (Köy), Karaçeşmederesi, Karakaletepesi, Karakayaderesi, Karaköçekçeşmesi, Karasalkımçeşmesi, Karataşdağı, Karataştepesi, Kasarderesi, Kasartepesi, Kasımiyeçeşmesi, Kavaklıkderesi, Keklikdere (Köy), Keklikpınarıtepesi, Kelinçeşmesi, Kemerdağitepesi, Keşişdağitepesi, Kindikçeşmesi, Kırankayatepesi, Kırkbulak (Köy), Kırmızıtaşçeşmesi, Kırmızıtaştepesi, Kozlumahmutağaçeşmesi, Köşkerkayasitepesi, Köyçeşmesi (2 adet), Kuşhaneçeşmesi, Kuşhanedağı, Kuşhanetepesi, Maçoderesi, Maçonunçeşmesi, Maçonunbaşıtepesi, Mahmanınziyarettepesi, Mezarlıktepesi,

Rutdağıtepesi, Sarıkemertepesi, Sekratderesi, Serbantepesi, Seydiliçeşmesi, Soğukpınarderesi, Sütpuarıçeşmesi, Şanlıyaylatepesi, Şargedağı, Şehmiranderesi, Şehpiranderesi, Şekeranyaylasıderesi, Şorpinarıçeşmesi, Tarhanaderesi, Taşocağıtepesi, Tatardağıtepesi, Tavşanpazarıtepesi, Tefgarderesi, Tekağaçtepesi, Tekevlereçeşmesi, Tekevlenderesi, Tekevleryaylası, Teştakderesi, Tırhanıntaşıtepesi, Tüyçeşmesi, Umurcatepesi, Umutkaya (Köy), Üçdeğirmenler (Köy), Valattepesi, Yarımtepe (Köy), Yılançayırıçeşmesi, Yılançayırıyaylası, Zıldağıtepesi, Ziverdağı, Ziverderesi, Ziyaretderesi (2 adet), Ziyarettepesi (9 adet).

#### **2.1.4. Bitki Adlılar (Fitotoponimler)**

Armutderesi, Bölükelma (Köy), Ceviztepesi, Cevizliyayla, Çalıderesi, Dırıkderesi, Dikenlitepe, Elmaderesi, Elmatepesi, Gevenderesi, Geventepesi, Gevenlitepe, Gülderesi, Gültepesi, Güllüce (Köy), Kamışlıçeşme, Kamışliyayla, Karagültepesi, Karasalkım (Köy), Kasil (Köy), Kavakderesi (2 adet), Kavaklıdere, Kengerderesi, Korutepesi (2 adet), Palu (İlçe), Sayrekçeşmesi, Sayrekaylası, Söğütderesi, Söğüttepesi, Siyahmeşedağı, Sumakıderesi, Tarhana (Köy), Zeyrektepesi.

#### **2.1.5. Hayvan Adlılar (Zootoponimler)**

Gayderesi, Hartepesi, Haşderesi, Hozyaylası, Katırtepesi, Keçideresi, Komeşin, Kömüşdağı, Kömüştepesi, Körüktepesi, Körükyaylası, Kurtderesi, Kurttepesi, Kurtluçeşme, Kuşdağı, Selmacantepesi, Selmacanyaylası, Sügünderesi, Tavşantepesi, Tekederesi, Yılanlitepe.

#### **2.1.6. Tarım ve Hayvancılığa Bağlı Yer Adları**

Arostepesi, Bağtepesi (3 adet), Bağlartepesi (2 adet), Çayırtepesi, Çayırıldere, Çepertepesi, Hazartepesi, Horumdere, Kömderesi, Mergyayla, Mezraderesi (3 adet), Rezderesi, Reztepesi.

#### **2.1.7. Kurum-Kuruluş-Yapı Adlarına Dayalı Yer Adları**

Anbartepesi, Artepesi, Değirmenderesi, İstasyonçeşmesi, Kaletepesi, Kilisetepesi, Manastırtepesi, Örencik (Köy), Ulucamiçeşmesi.

### **2.1.8. Bir Olaya Bağlı Yer Adları**

Andılar (Köy), Arındık (Köy), Cankurtarantepe, Gelinderesi, Kanlıdere, Kutlutepe, Leşderesi, Şanlıtepe, Yolverentepe.

### **2.1.9. Hastalık Adlarına Bağlı Yer Adları**

Karıncalıkçeşmesi, Kurdeşançeşmesi.

### **2.1.10. Meslek Adlarına Bağlı Yer Adları**

Bağbancitepesi, Korucutepesi (2 adet).

## **2.2. İnsan ve İnsan Faaliyetleriyle Coğrafi Nesnelere Arasındaki Bağlı Dolaylı Yansıyan Yer Adları**

### **2.2.1. Yerin Konumuna Bağlı Yer Adları**

Altıncıtopraktepesi, Aşağıçeşme, Aşağıkiçeşme, Aşağısoritepe, İleridere, İnicer, Kayaönü (Köy), Ortatepe, Yukarıçeşme, Yukarıkiçeşme.

### **2.2.2. Renk Adlarıyla Kurulan Yer Adları**

Akbulut (Köy), Akdağ, Akyürek (Köy), Altınölçek (Köy), Arsiktepe, Beyaztepe (3 adet), Boztepe, Gırdbelekdağ, İnezerni, Karataş (Köy), Kırmızıtepe (2 adet), Kızıltepe, Kosür, Nadardağ, Sipitepe, Siyahtepe, Suritepe, Yeşilbayır (Köy), Zeryayla.

### **2.2.3. Sayı Adlarıyla Kurulan Yer Adları**

Birtepe.

### **2.2.4. Coğrafi Nesnelere Görünümüne ve Yapısına Bağlı Yer Adları**

Atik (Köy), Bejdere, Bozçanak (Köy), Büyükçaltı (Köy), Büyükçeşme (2 adet), Büyükdere (2 adet), Büyükrutdağı, Cevançeşmesi, Cinderesi, Çaldere, Demliktepe, Derindere, Dikdere, Diktepe, Dömçeşme, Dömdere, Düztepe, Geliktepesi, Hamdere, Harabedere, Harapdere, Işıklıdere, Kaldırmalıçeşme, Kalenderdere, Karanlıkdere, Kayalıtepe, Kemertepe (2 adet), Kepirdere, Kepiryayla, Kıcdere, Koltepe, Kolyayla, Köklüce (Köy), Köztepesi, Kuççeşmesi, Kuçdağı, Kuçtepesi, Kuçyaylası, Kulaklıçeşme, Kurndağ, Kurudere (2 adet), Küçükçaltı (Köy), Küçükrutdağı, Mengiltepesi, Mengilyaylası, Örgülü (Köy), Palanderesi, Palantepesi, Pehentepe, Pildere, Renklitepe,



Saltepe, Sırmatepe, Sivritepe, Soğukçeşme, Terazitepesi, Yavrutepe, Yenipahandere, Zığırderesi, Zığırtepesi.

### **2.2.5. Yansıma Adlarla Kurulan Yer Adları**

Çırderesi, Çırçırçeşmesi, Ciriktepesi.

### **2.3. Anlamı ya da Kaynağı Tespit Edilemeyen Yer Adları**

Yörede anlamı ve kaynağı net olarak tespit edilemeyen yer adları ise şunlardır:

Calvaştepe, Geğacideresi, Gırdyayla, Körkeniçeşmesi, Körkeniyaylası, Lemçeşmesi, Mişöridağı, Semziretepesi, Sümütederesi, Şıkılberderesi, Şıkılbertepesi, Tesleydağı, Tırnıkderesi, Tirantepe, Valerçeşmesi, Varseynyaylası, Vartinikçeşmesi, Zadürekaylası.

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### 3. YER ADLARININ GRAMER YAPISI

Bu bölümde Palu ilçesinden tespit edilen yer adlarının gramer yapısı incelenmiştir. Bu bölüm; basit, türemiş, birleşik sözcük yapısında olan, cümle değeri taşıyan ve gramer açıdan tespit edilemeyen yer adları olarak beş ana başlıkta incelenmiştir.

Çalışmanın bu bölümünde sınıflandırmada, Yrd. Doç. Dr. İbrahim Şahin'in Adbilim adlı eserinden; gramer incelemede, Prof. Dr. Zeynep Korkmaz'ın Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi ve Prof. Dr. Leyla Karahan'ın Türkçede Söz Dizimi adlı eserlerinden faydalanılmıştır.

#### 3.1. Basit Yer Adları

Tek kelimeden oluşan ve yapısında hiçbir yer adlı ek bulunmadığı adlardır (Şahin, 2016: 120). Basit yer adları şunlardır:

Atik, Kasil, Palu.

#### 3.2. Türemiş Yer Adları (Yer Adlı Eklerle)

Yapısında yer adlı ek bulunan yer adlarıdır. Yer adlı ek, aynı ya da farklı türdeki bir kelimeyi yer adı haline getiren ektir (Şahin, 2016: 121).

##### 3.2.1. Yer Adlı Ekler ve Bu Ekleri Alan Yer Adları

###### 3.2.1.1. İsimden İsim Türeten Eklerle Oluşan Yer Adları

+cık: Adlardan yer adları türetir. Bu yer adlarındaki küçüklük kavramı aşınmış durumdadır (Korkmaz, 2009: 43).

Örencik < Ören+cık.

+lı: Adlardan yer adları türetir (Korkmaz, 2009: 54).

Seydili < Seyyid+lı.

+lı ekiyle kurulmuş adların +ca ekiyle genişletilmiş çeşitleri de vardır (Korkmaz, 2009: 54).

Sıfatlardan türetilen bu adlar, yer adı olarak karşımıza çıkar:

Güllüce < Gül+lü+ce, Köklüce < Kök+lü+ce.

### 3.2.1.2. Fiilden İsim Türeten Eklerle Oluşan Yer Adları

+gü: Eylemlerden çeşitli nitelikte somut adlar türetir (Korkmaz, 2009: 81). +gü ekiyle kurulup +lü ekiyle genişletilen bu ad, yer adı olarak karşımıza çıkar:

Örgülü < Ör+gü+lü.

### 3.3. Birleşik Yer Adları

Çalışmada geçen birleşik yapılı yer adları birer kelime grubu olarak ele alınıp incelenmiştir. Bu çalışmanın konusu olan yer adları arasında en yaygın görüleni birleşik yapılı yer adlarıdır.

Birleşik yapılı yer adları; ad tamlaması, sıfat tamlaması, birleşik isim grubu, sıfat-fiil grubu, Farsça tamlama kuruluşundaki yer adları olarak beş başlıkta incelenmiştir.

#### 3.3.1. Ad Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları

Ad tamlaması kuruluşundaki yer adları, belirtili ve belirtisiz ad tamlaması kuruluşundaki yer adları olarak iki alt başlıkta incelenmiştir.

##### 3.3.1.1. Belirtili Ad Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları

Cemalinçeşmesi < Cemal+in / çeşme+si

Tamlayan Tamlanan

Ferizgilitepesi < Ferizgilin / tepesi, Halilinçeşmesi < Halilin / çeşmesi, Kavasgilinçeşmesi < Kavasgilin / çeşmesi, Kelinçeşmesi < Kelin / çeşmesi, Kolçağınçeşmesi < Kolçağın / çeşmesi, Maçonunçeşmesi < Maçonun / çeşmesi, Mirlerinçeşmesi < Mirlerin / çeşmesi, Mirlerinderesi < Mirlerin / deresi, Pirintepesi < Pirin / tepesi, Rızvanınçeşmesi < Rızvanın / çeşmesi, Sarhoşunderesi < Sarhoşun / deresi, Sumakinderesi < Sumakın / deresi.

Belirtili ad tamlaması kuruluşundaki aşağıdaki yer adında tamlayan ekinin düştüğü görülmektedir:

Hacıgilderesi < Hacıgil (+in) / deresi.

Tamlayan Tamlanan

### 3.3.1.1.1. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları

#### 3.3.1.1.1.1. Tamlayan Unsuru Belirtili Ad Tamlaması Olan Yer Adları

Dervişinbahçederesi < Derviş+in bahçe(+si) / dere+si

Tamlayan Tamlanan

Gömeninönüderesi < Gömenin önü / deresi, Kadirinbağınıtepesi < Kadirin bağının / tepesi, Maçonunbaşıtepesi < Maçonun başı / tepesi, Tırhanıntaşitepesi < Tırhanın taşı / tepesi.

#### 3.3.1.1.1.2. Tamlayan Unsuru Zincirleme Ad Tamlaması Olan Yer Adları

Aşağıda geçen yer adı, belirtili ad tamlaması kuruluşunda olup tamlayan unsurunun zincirleme ad tamlaması olduğu yer adına örnektir:

Alibeyinmeşeliğiibaşıtepesi < Ali bey+in meşeliği(+i (+nin)) baş+ı / tepe+si.

Tamlayan Tamlanan

#### 3.3.1.1.1.3. Tamlayan Unsuru Unvan Grubu Olan Yer Adları

Fehmidayınınçeşmesi < Fehmi dayı+nın / çeşme+si

Tamlayan Tamlanan

Haydarağanınçeşmesi < Haydar ağanın / çeşmesi, Sabriağanınçeşmesi < Sabri ağanın / çeşmesi.

### 3.3.1.1.2. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları

#### 3.3.1.1.2.1. Tamlanan Unsuru Belirtisiz Ad Tamlaması Olan Yer Adları

Mahmanınziyarettepesi < Mahman+ın / ziyaret tepe+si.

Tamlayan Tamlanan

#### 3.3.1.2. Belirtisiz Ad Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları

Bu kuruluştaki yer adları sayıca en fazla olanlardır.

Abasanderesi < Abasan / dere+si

Tamlayan Tamlanan

Ağatepesi < Ağa / tepesi (2 adet), Ahmetyaylası < Ahmet / yaylası, Amarattepesi < Amarat / tepesi, Anbartepesi < Anbar / tepesi, Artepesi < Ar / tepesi, Argatderesi < Argat / deresi, Argattepesi < Argat / tepesi, Armutderesi < Armut / deresi, Arostepesi < Aros / tepesi, Aşıktepesi < Aşık / tepesi, Bacarçeşmesi < Bacar / çeşmesi, Bağtepesi <

Bağ / tepesi (3 adet), Bağbancıtepesi < Bağbancı / tepesi, Bağlartepesi < Bağlar / tepesi (2 adet), Baltaş / < Bal / taş, Bayramçeşmesi < Bayram / çeşmesi, Bebinçeşmesi < Bebin / çeşmesi, Bebinderesi < Bebin / deresi, Bedrantepesi < Bedran / tepesi, Beyçeşmesi < Bey / çeşmesi, Beytepesi < Bey / tepesi, Bohsiyaylası < Bohsi / yaylası, Bubanderesi < Buban / deresi, Caferantepesi < Caferan / tepesi, Cafrunyaylası < Cafrun / yaylası, Cevançeşmesi < Cevan / çeşmesi, Ceviztepesi < Ceviz / tepesi, Cinderesi < Cin / deresi, Ciriktepesi < Cirik / tepesi, Çalıderesi < Çalı / deresi, Çavuştepesi < Çavuş / tepesi, Çayırtepesi < Çayır / tepesi, Çekemtepesi < Çekem / tepesi, Çepertepesi < Çeper / tepesi, Çırderesi < Çır / deresi, Davasderesi < Davas / deresi, Değirmenderesi < Değirmen / deresi, Delavçeşmesi < Delav / çeşmesi, Delavyaylası < Delav / yaylası, Dırıkderesi < Dırık / deresi, Elmaderesi < Elma / deresi, Elmatepesi < Elma / tepesi, Fatmaderesi < Fatma / deresi, Galderesi < Gal / deresi, Galyaylası < Gal / yaylası, Gayderesi < Gay / deresi, Geliktepesi < Gelik / tepesi, Gelinderesi < Gelin / deresi, Gevenderesi < Geven / deresi, Geventepesi < Geven / tepesi, Geyddağı < Geyd / dağı, Gülderesi < Gül / deresi, Gültepesi < Gül / tepesi, Habeşçeşmesi < Habeş / çeşmesi, Hamitçeşmesi < Hamit / çeşmesi, Hanımderesi < Hanım / deresi, Hanımlartepesi < Hanımlar / tepesi, Hartepesi < Har / tepesi, Hasantepesi < Hasan / tepesi, Haşderesi < Haş / deresi, Hatice-tepesi < Hatice / tepesi, Hatunçeşmesi < Hatun / çeşmesi, Haydaryaylası < Haydar / yaylası, Hazartepesi < Hazar / tepesi, Heylanderesi < Heylan / deresi, Hıdırderesi < Hıdır / deresi, Hocalıdağı < Hocalı / dağı, Horasanderesi < Horasan / deresi, Hozyaylası < Hoz / yaylası, Hunderesi < Hun / deresi, İskeleleresi < İskele / deresi, İstasyonçeşmesi < İstasyon / çeşmesi, Kadyanyaylası < Kadyan / yaylası, Kafçeşmesi < Kaf / çeşmesi, Kafderesi < Kaf / deresi, Kaletepesi < Kale / tepesi, Kameranderesi < Kameran / deresi, Karıncalıkçeşmesi < Karıncalık / çeşmesi, Kasarderesi < Kasar / deresi, Kasartepesi < Kasar / tepesi, Kasımderesi < Kasım / deresi, Kasımiyeçeşmesi < Kasımiye / çeşmesi, Katırtepesi < Katır / tepesi, Kavakderesi < Kavak / deresi (2 adet), Kavaklıkderesi < Kavaklık / deresi, Kayaönü < Kaya / önü, Keçideresi < Keçi / deresi, Kengerderesi < Kenger / deresi, Kındıkçeşmesi < Kındık / çeşmesi, Kilisitepesi < Kilise / tepesi, Korutepesi < Koru / tepesi (2 adet), Korucutepesi < Korucu / tepesi (2 adet), Kozanderesi < Kozan / deresi, Kömderesi < Köm / deresi, Kömüşdağı < Kömüş / dağı, Kömüştepesi < Kömüş / tepesi, Körüktepesi < Körük / tepesi, Körükaylası < Körük / yaylası, Köyçeşmesi < Köy / çeşmesi (2 adet), Köztepesi < Köz / tepesi, Kuççeşmesi < Kuç / çeşmesi, Kuçdağı < Kuç / dağı, Kuçtepesi < Kuç / tepesi, Kuçyaylası < Kuç / yaylası, Kul-tepesi < Kul / tepesi,

Kurdeşançeşmesi < Kurdeşan / çeşmesi, Kurtderesi < Kurt / deresi, Kurttepesi < Kurt / tepesi, Kuşdağı < Kuş / dağı, Leşderesi < Leş / deresi, Maçoderesi < Maço / deresi, Manastırtepesi < Manastır / tepesi, Mehmettepesi < Mehmet / tepesi, Memderesi < Mem / deresi, Mengiltepesi < Mengil / tepesi, Mengilyaylası < Mengil / yaylası, Meryemçeşmesi < Meryem / çeşmesi, Mezarlıktepesi < Mezarlık / tepesi, Mezraderesi < Mezra / deresi (3 adet), Osmantepesi < Osman / tepesi, Ömerçeşmesi < Ömer / çeşmesi, Palanderesi < Palan / deresi, Palantepesi < Palan / tepesi, Recepçeşmesi < Recep / çeşmesi, Receptaylası < Recep / yaylası, Remderesi < Rem / deresi, Rezderesi < Rez / deresi, Reztepesi < Rez / tepesi, Sadıkanderesi < Sadıkan / deresi, Sahabetepesi < Sahabe / tepesi, Sayrekçeşmesi < Sayrek / çeşmesi, Sayrekaylası < Sayrek / yaylası, Sekratderesi < Sekrat / deresi, Selmanderesi < Selman / deresi, Selmacantepesi < Selmacan / tepesi, Selmacanyaylası < Selmacan / yaylası, Seydaçeşmesi < Seyda / çeşmesi, Seydiliçeşmesi < Seydili / çeşmesi, Seyfeddinçeşmesi < Seyfeddin / çeşmesi, Söğütderesi < Söğüt / deresi, Söğüttepesi < Söğüt / tepesi, Süğünderesi < Süğün / deresi, Süleymantepesi < Süleyman / tepesi, Şahintepesi < Şahin / tepesi, Şargedığı < Şarge / dağı, Şekeranyaylası < Şekeran / yaylası, Tarhanaderesi < Tarhana / deresi, Tavşantepesi < Tavşan / tepesi, Tefgarderesi < Tefgar / deresi, Tekederesi < Teke / deresi, Terazitepesi < Terazi / tepesi, Teştakderesi < Teştak / deresi, Tüyçeşmesi < Tüy / çeşmesi, Umurcatepesi < Umurca / tepesi, Valattepesi < Valat / tepesi, Zeynepderesi < Zeynep / deresi, Zeyrektepesi < Zeyrek / tepesi, Zığırderesi < Zığır / deresi, Zığırtepesi < Zığır / tepesi, Zılderesi < Zıl / deresi, Ziverdağı < Ziver / dağı, Ziverderesi < Ziver / deresi, Ziyaretderesi < Ziyaret / deresi (2 adet), Ziyarettepesi < Ziyaret / tepesi (9 adet).

Belirtisiz ad tamlaması kuruluşundaki bazı yer adlarında tamlanan ekinin düştüğü görülmektedir:

Keklikdere < Keklik / dere (+si)

Tamlayan Tamlanan

Beyhan < Bey / han (+ı)

### 3.3.1.2.1. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları

#### 3.3.1.2.1.1. Tamlayan Unsuru Belirtisiz Ad Tamlaması Olan Yer Adları

Bağlarbaşitepesi < Bağlar baş+ı / tepe+si

Tamlayan Tamlanan

Caroçayıderesi < Caro çayı / deresi, Cevizaltıçeşmesi < Ceviz altı / çeşmesi, Çeperdağitepesi < Çeper dağı / tepesi, Çeperpınarıçeşmesi < Çeper pınarı / çeşmesi, Değirmanbaşitepesi < Değirmen başı / tepesi, Eşekmeydanıyaylası < Eşek meydanı / yaylası, Gavurdağitepesi < Gavur dağı / tepesi, Hanönüyaylası < Han önü / yaylası, Hanüstütepesi < Han üstü / tepesi, Hırsızdağitepesi < Hırsız dağı / tepesi, Kalebaşitepesi < Kale başı / tepesi, Kalepınarıçeşmesi < Kale pınarı / çeşmesi, Keklikpınarıtepesi < Keklik pınarı / tepesi, Keşişdağitepesi < Keşiş dağı / tepesi, Köşkerkayasitepesi < Köşker kayası / tepesi, Rutdağitepesi < Rut dağı / tepesi, Sütpuarıçeşmesi < Süt puarı / çeşmesi, Şekeranyaylasıderesi < Şekeran yaylası / deresi, Şorpuarıçeşmesi < Şor pınarı / çeşmesi, Taşocağitepesi < Taş ocağı / tepesi, Tatardağitepesi < Tatar dağı / tepesi, Tavşanpazaritepesi < Tavşan pazarı / tepesi, Yılançayırıçeşmesi < Yılan çayırı / çeşmesi, Yılançayırıyaylası < Yılan çayırı / yaylası, Zıldağitepesi < Zıl dağı / tepesi.

Bu grupta yer alan bazı yer adlarında belirtisiz ad tamlaması şeklindeki tamlayan unsurunda tamlanan ekinin düştüğü görülmektedir:

Kuşhaneçeşmesi < Kuş hane (+si) / çeşme+si

Tamlayan Tamlanan

Kuşhanedağı < Kuş hane (+si) / dağı, Kuşhanetepesi < Kuş hane (+si) / tepesi.

#### 3.3.1.2.1.2. Tamlayan Unsuru Sıfat Tamlaması Olan Yer Adları

Akbulutderesi < Ak bulut / dere+si

Tamlayan Tamlanan

Altıncıtopraktepesi < Altıncı toprak / tepesi, Aşağıbahçeçeşmesi < Aşağı bahçe / çeşmesi, Bejtarlatepesi < Bej tarla / tepesi, Beyazçeşmeyaylası < Beyaz çeşme / yaylası, Beyazkayatepesi < Beyaz kaya / tepesi, Beyaztaştepesi < Beyaz taş / tepesi, Beyaztopraktepesi < Beyaz toprak / tepesi, Bozçanaktepesi < Boz çanak / tepesi, Büyükpuarçeşmesi < Büyük puar / çeşmesi, Büyüktarlaçeşmesi < Büyük tarla / çeşmesi, Çütpuarçeşmesi < Çüt puar / çeşmesi, Deliöztepesi < Deli öz / tepesi, Doğmababatepesi < Doğma baba / tepesi, Gökdereçeşmesi < Gök dere / çeşmesi, Gökyamaçtepesi < Gök yamaç / tepesi, İncesuderesi < İnce su / deresi, Kanlıkavakderesi < Kanlı kavak / deresi,

Karaçeşmederesi < Kara çeşme / deresi, Karagültepesi < Kara gül / tepesi, Karakaletepesi < Kara kale / tepesi, Karakayaderesi < Kara kaya / deresi, Karaköçekçeşmesi < Kara köçek / çeşmesi, Karasalkımçeşmesi < Kara salkım / çeşmesi, Karataşdağı < Kara taş / dağı, Karataştepesi < Kara taş / tepesi, Kemerdağtepesi < Kemer dağ / tepesi, Kırankayatepesi < Kırın kaya / tepesi, Kırmızıtaşçeşmesi < Kırmızı taş / çeşmesi, Kırmızıtaştepesi < Kırmızı taş / tepesi, Sarıkemertepesi < Sarı kemer / tepesi, Siyahmeşedağı < Siyah meşe / dağı, Soğukpınarderesi < Soğuk pınar / deresi, Şanlıyaylatepesi < Şanlı yayla / tepesi, Tekağaçtepesi < Tek ağaç / tepesi, Tekevlerteşmesi < Tek evler / çeşmesi, Tekevlenderesi < Tek evler / deresi, Tekevleryaylası < Tek evler / yaylası, Ulucamiçeşmesi < Ulu cami / çeşmesi.

### 3.3.1.2.1.3. Tamlayan Unsuru Unvan Grubu Olan Yer Adları

Arifağatepesi < Arif ağa / tepe+si

Tamlayan Tamlanan

Burhanbeytepesi < Burhan bey / tepesi, Cimşidbeyçeşmesi < Cimşid bey / çeşmesi, Hamzabeyçeşmesi < Hamza bey / çeşmesi, Hasanpaşadağı < Hasan paşa / dağı, Hüseyinkahyaçeşmesi < Hüseyin kahya / çeşmesi, Mehmetbabaderesi < Mehmet baba / deresi, Muhammedağaççeşmesi < Muhammed ağa / çeşmesi, Seyyidbabatepesi < Seyyid baba / tepesi.

### 3.3.1.2.1.4. Tamlayan Unsuru Birleşik İsim Grubu Olan Yer Adları

Aliihsançeşmesi < Ali İhsan / çeşme+si

Tamlayan Tamlanan

Hacialidağı < Hacı Ali / dağı, Hacialitepesi < Hacı Ali / tepesi, Hacıkasımtepesi < Hacı Kasım / tepesi, Hacımuharremtepesi < Hacı Muharrem / tepesi, Hacıyusufçeşmesi < Hacı Yusuf / çeşmesi, Hafızağaççeşmesi < Hafız ağa / çeşmesi, Hasbegderesi < Has beg / deresi, Hüshasderesi < Hüs Has / deresi, Karaömerdağı < Kara Ömer / dağı, Mollaaliçeşmesi < Molla Ali / çeşmesi, Mollamahmuttepesi < Molla Mahmut / tepesi, Mollaömertepesi < Molla Ömer / tepesi, Pirmemderesi < Pir Mem / deresi, Seyyitalideresi < Seyyit Ali / deresi, Sultankubeysdağı < Sultan Kubeys / dağı, Şehalaaddinçeşmesi <



Şeh Alaaddin / çeşmesi, Şehmiranderesi < Şeh miran / deresi, Şehpiranderesi < Şeh piran / deresi, Uzunisatepesi < Uzun İsa / tepesi.

### 3.3.1.2.1.5. Tamlayan Unsuru Tekrar Grubu Olan Yer Adları

Çırçırçeşmesi < Çır çır / çeşme+si.

Tamlayan Tamlanan

### 3.3.1.2.1.6. Tamlayan Unsuru Farsça Tamlama Kuruluşunda Olan Yer Adları

Çavreşantepesi < Çav reşan / tepe+si

Tamlayan Tamlanan

Deştebotanyaylası < Deşte botan / yaylası, Serbantepesi < Ser ban / tepesi.

### 3.3.1.2.2. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları

#### 3.3.1.2.2.1. Tamlanan Unsuru Zincirleme Ad Tamlaması Olan Yer Adları

Kozlumahmutağaçeşmesi < Kozlu Mahmut ağa çeşme+si .

Tamlayan Tamlanan

### 3.3.2. Sıfat Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları

Akbulut < Ak / bulut

Tamlayan Tamlanan

Akdağ < Ak / dağ, Akyürek < Ak / yürek, Altınölçek < Altın / ölçek, Arsiktepe < Arsik / tepe, Aşağıçeşme < Aşağı / çeşme, Aşağıkiçeşme < Aşağıki / çeşme, Bejdere < Bej / dere, Beyaztepe < Beyaz / tepe (3 adet), Birtepe < Bir / tepe, Bozçanak < Boz / çanak, Boztepe < Boz / tepe, Bölükelma < Bölük / elma, Burgudere < Burgu / dere, Büyükçaltı < Büyük / çaltı, Büyükçeşme < Büyük / çeşme (2 adet), Büyükdere < Büyük / dere (2 adet), Cevizliyayla < Cevizli / yayla, Çaldere < Çal / dere, Çayırıldere < Çayırılı / dere, Damlapınar < Damla / pınar, Demliktepe < Demlik / tepe, Derindere < Derin / dere, Dikdere < Dik / dere, Diktepe < Dik / tepe, Dikenlitepe < Dikenli / tepe, Dömçeşme < Döm / çeşme, Dömdere < Döm / dere, Düztepe < Düz / tepe, Gaytdere < Gayt / dere, Gemtepe < Gem / tepe, Gevenlitepe < Gevenli / tepe, Gökdere < Gök / dere, Gömeçbağlar < Gömeç / bağlar, Gümüşkaynak < Gümüş / kaynak, Hamdere < Ham / dere, Harabedere < Harabe / dere, Harapdere < Harap / dere, Horumdere < Horum / dere, Işıklıdere < Işıklı

/ dere, İleridere < İleri / dere, Kaldırmalıçesme < Kaldırmalı / çesme, Kalenderdere < Kalender / dere, Kamışlıçesme < Kamışlı / çesme, Kamışlıyayla < Kamışlı / yayla, Kanlıdere < Kanlı / dere, Karacabağ < Karaca / bağ, Karanlıkdere < Karanlık / dere, Karasalkım < Kara / salkım, Karataş < Kara / taş, Kavaklıdere < Kavaklı / dere, Kayalıtepe < Kayalı / tepe, Kemertepe < Kemer / tepe (2 adet), Kepirdere < Kepir / dere, Kepiryayla < Kepir / yayla, Kıcdere < Kıc / dere, Kırkbulak < Kırk / bulak, Kırmızıtepe < Kırmızı / tepe (2 adet), Kızıltepe < Kızıl / tepe, Koltepe < Kol / tepe, Kolyayla < Kol / yayla, Kulaklıçesme < Kulaklı / çesme, Kurndağ < Kurn / dağ, Kurtluçesme < Kurtlu / çesme, Kurudere < Kuru / dere (2 adet), Kutlutepe < Kutlu / tepe, Küçükçaltı < Küçük / çaltı, Mergyayla < Merg / yayla, Nadardağ < Nadar / dağ, Ortatepe < Orta / tepe, Pehentepe < Pehen / tepe, Pildere < Pil / dere, Renklitepe < Renkli / tepe, Saltepe < Sal / tepe, Sirmatepe < Sırma / tepe, Sipitepe < Sipi / tepe, Sivritepe < Sivri / tepe, Siyahtepe < Siyah / tepe, Soğukçesme < Soğuk / çesme, Suritepe < Suri / tepe, Şanlıtepe < Şanlı / tepe, Umutkaya < Umut / kaya, Üçdeğirmenler < Üç / değirmenler, Yarımtepe < Yarım / tepe, Yavruitepe < Yavru / tepe, Yeşilbayır < Yeşil / bayır, Yılanlıtepe < Yılanlı / tepe, Yukarıçesme < Yukarı / çesme, Yukarıkiçesme < Yukarıki / çesme, Zeryayla < Zer / yayla.

### **3.3.2.1. Tamlayan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları**

#### **3.3.2.1.1. Tamlayan Unsuru Sıfat Fiil Grubu Olan Yer Adları**

Cankurtarantepe < Can kurtar+an / tepe

Tamlayan Tamlanan

Yolverentepe < Yol veren / tepe.

#### **3.3.2.2. Tamlanan Unsuru Kelime Grubu Olan Yer Adları**

##### **3.3.2.2.1. Tamlanan Unsuru Belirtisiz Ad Tamlaması Olan Yer Adları**

Büyükrutdağı < Büyük / rut dağ+ı

Tamlayan Tamlanan

Küçükrutdağı < Küçük / rut dağı.

##### **3.3.2.2.2. Tamlanan Unsuru Sıfat Tamlaması Olan Yer Adları**

Aşağısositepe < Aşağı / sori tepe

Tamlayan Tamlanan

Gırdbelekdağ < Gırd / belek dağ, Yenipahandere < Yeni / pahan dere.

### 3.3.3. Birleşik İsim Grubu Kuruluşundaki Yer Adları

Hasbey < Has / bey

Tarhana < Tere / hane.

### 3.3.4. Sıfat-Fiil Grubu Kuruluşundaki Yer Adları

Beydoğan < Bey / doğan.

### 3.3.5. Farsça Tamlama Kuruluşundaki Yer Adları

İnial < İni / al

Tamlanan Tamlayan

İnicer < İni / cer, İnihafız < İni / hafız, İnimir < İni / mir, İvizerni < İni / zerni, Kohel < Ko / Hel, Komeh < Ko / Meh, Komeşin < Ko / meşin, Kosadık < Ko / Sadık, Kosür < Ko / sür, Koteymir < Ko / Teymir.

### 3.4. Cümle Değerinde Olan Yer Adları

Andılar, Arındık.

### 3.5. Gramatikal Açıdan Sınıflandırılmayan Yer Adları

Anlamı ve kaynağı bilinmeyen, net olarak tespit edilemeyen yer adları bu başlıkta değerlendirilmiştir.

Calvaştepe, Geçacideresi, Gırdyayla, Körkeniçeşmesi, Körkeniyaylası, Lemçeşmesi, Mişöridağı, Semziretepesi, Sümütederesi, Şıkılberderesi, Şıkılbertepesi, Tesleydağı, Tırnıkderesi, Tirantepe, Valerçeşmesi, Varseynyaylası, Vartinikçeşmesi, Zadürekaylası.

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### 4. KÖKEN BAKIMINDAN YER ADLARI

Çalışmanın bu bölümünde yer adları kökenleri bakımından ele alınmıştır. Bu bölümde yer adları; çeşme, dağ, dere, ilçe, kasaba, köy, tepe, yayla alt başlıklarıyla ele alınıp köken bakımından incelenmiştir.

Köken bakımından inceleme yapılırken özellikle; İsmet Zeki Eyuboğlu'nun Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Prof. Dr. Tuncer Gülensoy'un Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü ve Yrd. Doç. Dr. Mustafa Şenel'in Elazığ İli Yer Adları Üzerine Bir İnceleme adlı eserlerden faydalanılmıştır.

#### 4.1. Köken Bakımından Çeşme Adları

##### 4.1.1. Tek Kelimededen Oluşan Çeşme Adları

###### 4.1.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Çeşme Adları

Aşağı	< Türkçe aşağı
Aşağıki	< Türkçe aşağı
Bayram	< Türkçe bayram
Bebin	< Türkçe bebin
Bey	< Türkçe beğ
Büyük	< Türkçe büyük (2 adet)
Çırçır	< Türkçe cır “yansıma”
Döm	< Türkçe döm
Hatun	< Türkçe hatun
Kaldırmalı	< Türkçe kalmak
Kamışlı	< Türkçe kamış
Karıncalık	< Türkçe “kar” kökünden karınca
Kındik	< Türkçe kindik
Kolçağın	< Türkçe kolçak
Kuç	< Türkçe kuç
Kulaklı	< Türkçe kulak
Kurdeşan	< Türkçe kurdeşen
Kurtlu	< Türkçe kurt

Sayrek	< Türkçe sayrek
Soğuk	< Türkçe soğuk
Yukarı	< Türkçe yukarı
Yukarıki	< Türkçe yukarı

#### 4.1.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Çeşme Adları

Cemalin	< Arapça cemâl
Delav	< Arapça delv
Habeş	< Arapça habeş
Halilin	< Arapça halîl
Hamit	< Arapça hamîd
Kasimiye	< Arapça kasım
Kavasgilin	< Arapça kavs
Meryem	< Arapça meryem
Ömer	< Arapça ömer
Recep	< Arapça receb
Rızvanın	< Arapça rızvan
Seyda	< Arapça seyyid
Seydili	< Arapça seyyid
Seyfeddin	< Arapça seyfeddin

#### 4.1.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Çeşme Adları

Bacar	< Farsça bâzâr
Cevan	< Farsça cevân
Kaf	< Farsça kâf
Kelin	< Farsça kel
Köy	< Farsça kûy (2 adet)
Mirlerin	< Farsça mîr

#### 4.1.1.4. Fransızca Kelimelerden Oluşan Çeşme Adları

İstasyon	< Fransızca station
----------	---------------------

#### 4.1.1.5. Kökeni Belli Olmayan Çeşme Adları

Körkeni

Lem

Maçonun

Tüy

Valer

Vartinik

#### 4.1.2. İki Kelimeden Oluşan Çeşme Adları

##### 4.1.2.1. Türkçe+Türkçe

Büyükpuar < Türkçe büyük + Türkçe pınar

Büyüktarla < Türkçe büyük + Türkçe tarla

Çeperpınarı < Türkçe çeper + Türkçe pınar

Karasalkım < Türkçe kara + Türkçe salkım

Sütpuarı < Türkçe süt + Türkçe pınar

Şorpuarı < Türkçe şor + Türkçe pınar

Tekevler < Türkçe tek + Türkçe ev

Yılançayırı < Türkçe yılan + Türkçe çayır

##### 4.1.2.2. Türkçe+Arapça

Ulucami < Türkçe ulu + Arapça cem

##### 4.1.2.3. Türkçe+Farsça

Aşağıbahçe < Türkçe aşağı+ Farsça bağçe

Gökdere < Türkçe gök+ Farsça dere

Karaköçek < Türkçe kara+ Farsça köçek

Kuşhane < Türkçe kuş+ Farsça hâne

##### 4.1.2.4. Arapça+Türkçe

Cevizaltı < Arapça cevz + Türkçe alt

Fehmidayının < Arapça Fehmî + Türkçe dayı

Hafızağa < Arapça hafız + Türkçe ağa

Hamzabey < Arapça hamza + Türkçe beğ

Haydarağanın	< Arapça haydar + Türkçe ağa
Kalepınarı	< Arapça kal'a + Türkçe pınar
Kırmızıtaş	< Arapça kırmizî + Türkçe taş
Muhammedağa	< Arapça muhammed + Türkçe ağa
Sabriğanın	< Arapça sabri + Türkçe ağa

#### 4.1.2.5. Farsça+Türkçe

Cimşidbey	< Farsça cemşîd + Türkçe beğ
Çütpuar	< Farsça çift + Türkçe pınar

#### 4.1.2.6. Arapça+Arapça

Alihsan	< Arapça alî + Arapça ihsan
Hacıyusuf	< Arapça hacı + Arapça yûsuf
İnial	< Arapça ayn + Arapça alî
İnihafız	< Arapça ayn + Arapça hafız
Mollaali	< Arapça mevlâ + Arapça alî
Şehalaaddin	< Arapça şeyh + Arapça alaaddin

#### 4.1.2.7. Arapça+Farsça

Hüseyinkahya	< Arapça hüseyin + Farsça kedhudâ
İnicer	< Arapça ayn + Farsça zîr
İnimir	< Arapça ayn + Farsça mîr
İnizerni	< Arapça ayn + Farsça zer

### 4.1.3. Üç Kelimeden Oluşan Çeşme Adları

#### 4.1.3.1. Farsça+Arapça+Türkçe

Kozlumahmutağa	< Farsça guze (koza) + Arapça mahmûd + Türkçe ağa
----------------	---

## 4.2. Köken Bakımından Dağ Adları

### 4.2.1. Tek Kelimededen Oluşan Dağ Adları

#### 4.2.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Dağ Adları

Ak	< Türkçe ak
Kuç	< Türkçe kuç
Kuş	< Türkçe kuş
Şarge	< Türkçe şarge

#### 4.2.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Dağ Adları

Geyd	< Arapça gaytal
Kurn	< Arapça kurne
Nadar	< Arapça nadar

#### 4.2.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Dağ Adları

Hocalı	< Farsça hâce
Kömüş	< Farsça gavmiş
Ziver	< Farsça zîver

#### 4.2.1.4. Kökeni Belli Olmayan Dağ Adları

Mişöri
Tesley

### 4.2.2. İki Kelimededen Oluşan Dağ Adları

#### 4.2.2.1. Türkçe+Türkçe

Karataş	< Türkçe kara + Türkçe taş
---------	----------------------------

#### 4.2.2.2. Türkçe+Arapça

Karaömer	< Türkçe kara + Arapça ömer
----------	-----------------------------

#### 4.2.2.3. Türkçe+Farsça

Büyükrut	< Türkçe büyük + Farsça rût
Kuşhane	< Türkçe kuş + Farsça hâne
Küçükrut	< Türkçe küçük + Farsça rût



**4.2.2.4. Arapça+Türkçe**

Hasanpaşa < Arapça hasen + Türkçe paşa

**4.2.2.5. Farsça+Türkçe**

Koteymir < Farsça kûh + Türkçe timur

**4.2.2.6. ? + Türkçe**

Gırdbelek < ? + Türkçe belek

**4.2.2.7. Arapça+Arapça**

Haciali < Arapça hacı + Arapça alî

Sultankubeys < Arapça sultân + Arapça kubeys

**4.2.2.8. Farsça+Arapça**

Kohel < Farsça kûh + Arapça halîl

Komeh < Farsça kûh + Arapça muhammed

Kosadık < Farsça kûh + Arapça sâdık

**4.2.2.9. Farsça+Farsça**

Komeşin < Farsça kûh + Farsça meşin

Kosür < Farsça kûh + Farsça sorh

Siyahmeşe < Farsça siyâh + Farsça meşe

**4.3. Köken Bakımından Dere Adları****4.3.1. Tek Kelimededen Oluşan Dere Adları****4.3.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Dere Adları**

Bebin < Türkçe bebin

Buban < Türkçe baba

Büyük < Türkçe büyük (2 adet)

Çal < Türkçe çal

Çalı < Türkçe çalı

Çayırılı < Türkçe çayır

Çır	< Türkçe çır
Davas	< Türkçe dayas
Değirmen	< Türkçe değirmen
Derin	< Türkçe derin
Dik	< Türkçe dik
Döm	< Türkçe döm
Elma	< Türkçe elma
Gelin	< Türkçe gelin
Geven	< Türkçe geven
Hanım	< Türkçe hanım
Horum	< Türkçe horum
Işıklı	< Türkçe ışık
İleri	< Türkçe ileri
Kanlı	< Türkçe kan
Karanlık	< Türkçe kara
Kasar	< Türkçe kasar
Kavak	< Türkçe kavak (2 adet)
Kavaklı	< Türkçe kavak
Kavaklık	< Türkçe kavak
Keçi	< Türkçe keçi
Kepir	< Türkçe kepir
Kıc	< Türkçe küçük
Köm	< Türkçe kom
Kurt	< Türkçe kurt
Kuru	< Türkçe kuru (2 adet)
Söğüt	< Türkçe söğüt
Süğün	< Türkçe süğü
Teke	< Türkçe teke

#### 4.3.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Dere Adları

Abasan	< Arapça abbas
Cin	< Arapça cin

Fatma	< Arapça fâtıma
Gal	< Arapça galel
Gayt	< Arapça gaytal
Hacıgil	< Arapça hacı
Harabe	< Arapça harâbe
Harap	< Arapça harâb
Heylan	< Arapça halîl
Hıdır	< Arapça hıdr
Kameran	< Arapça kanber
Kasım	< Arapça kasım
Mem	< Arapça muhammed
Mezra	< Arapça mezraa (3 adet)
Rem	< Arapça ramazân
Sadıkân	< Arapça sâdık
Sekrat	< Arapça sekr
Selman	< Arapça selmân
Sumakın	< Arapça summâk
Zeynep	< Arapça zeyneb
Zıl	< Arapça zelihâ
Ziyaret	< Arapça ziyâret

#### 4.3.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Dere Adları

Armut	< Farsça emrûd
Bej	< Farsça bej
Gay	< Farsça gâv
Gül	< Farsça gül
Ham	< Farsça ham
Haş	< Farsça hers
Horasan	< Farsça horâsân
Hun	< Farsça hun
Kaf	< Farsça kâf
Kalender	< Farsça kalender
Kenger	< Farsça kenger

Leş	< Farsça lâşe
Mirlerin	< Farsça mîr
Palan	< Farsça pâlân
Rez	< Farsça rez
Sarhoşun	< Farsça ser_hoş
Ziver	< Farsça zîver

#### 4.3.1.4. İtalyanca Kelimelerden Oluşan Dere Adları

İskele	< İtalyanca scala
--------	-------------------

#### 4.3.1.5. Yunanca Kelimelerden Oluşan Dere Adları

Argat	< Yunanca ergates
-------	-------------------

#### 4.3.1.6. Ermenice Kelimelerden Oluşan Dere Adları

Kozan	< Ermenice kozan
-------	------------------

#### 4.3.1.7. Kökeni Belli Olmayan Dere Adları

Dırık

Geğaci

Maço

Pil

Sümüte

Tırnik

Zığır

#### 4.3.2. İki Kelimededen Oluşan Dere Adları

##### 4.3.2.1. Türkçe+Türkçe

Akbulut	< Türkçe ak + < Türkçe bulut
Gömeninönü	< Türkçe kom + < Türkçe ön
İncesu	< Türkçe ince + < Türkçe su
Kanlıkavak	< Türkçe kan + < Türkçe kavak
Karakaya	< Türkçe kara + < Türkçe kaya
Soğukpınar	< Türkçe soğuk + < Türkçe pınar
Tekevler	< Türkçe tek + < Türkçe ev

**4.3.2.2. Türkçe+Farsça**

- Karaçesme < Türkçe kara + Farsça çeşme  
Yenipahan < Türkçe yeni + Farsça pehîn

**4.3.2.3. Arapça+Türkçe**

- Hasbeg < Arapça hâs + Türkçe beğ  
Mehmetbaba < Arapça muhammed + Türkçe baba

**4.3.2.4. Farsça+Türkçe**

- Şekeranyaylası < Farsça şeker + Türkçe yayla

**4.3.2.5. ? + Türkçe**

- Caroçayı < ? + Türkçe çay

**4.3.2.6. Arapça+Arapça**

- Hüşhas < Arapça hüseyin + Arapça hasen  
Seyyitali < Arapça seyyid + Arapça alî

**4.3.2.7. Arapça+Farsça**

- Şehmîran < Arapça şeyh + Farsça mîr  
Şehpiran < Arapça şeyh + Farsça pîr

**4.3.2.8. Farsça+Arapça**

- Pirmem < Farsça pîr + Arapça muhammed  
Tefgar < Farsça tef + Arapça gar

**4.3.2.9. Farsça+Farsça**

- Dervîşinbahçe < Farsça dervîş + Farsça bağçe  
Tarhana < Farsça tere + Farsça hâne

**4.3.2.10. ? + ?**

- Şıkılber < ? + ?  
Teştak < ? + ?

#### 4.4. Köken Bakımından İlçe Adları

##### 4.4.1. Tek Kelimededen Oluşan İlçe Adları

###### 4.4.1.1. Arapça Kelimelerden Oluşan İlçe Adları

Palu < Arapça bellût-belût

#### 4.5. Köken Bakımından Kasaba Adları

##### 4.5.1. İki Kelimededen Oluşan Kasaba Adları

###### 4.5.1.1. Türkçe+Farsça

Beyhan < Türkçe beğ + Farsça hân

#### 4.6. Köken Bakımından Köy Adları

##### 4.6.1. Tek Kelimededen Oluşan Köy Adları

###### 4.6.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Köy Adları

Andılar < Türkçe anmak

Arındık < Türkçe arınmak

Kasil < Türkçe kasil

Köklüce < Türkçe kök

Örencik < Türkçe ören

Örgülü < Türkçe örmek

###### 4.6.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Köy Adları

Atik < Arapça atîk

Seydili < Arapça seyyid

###### 4.6.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Köy Adları

Güllüce < Farsça gül

##### 4.6.2. İki Kelimededen Oluşan Köy Adları

###### 4.6.2.1. Türkçe+Türkçe

Akbulut < Türkçe ak + Türkçe bulut

Akyürek < Türkçe ak + Türkçe yürek

Altınölçek < Türkçe altın + Türkçe ölçek

Baltaşı < Türkçe bal + Türkçe taş

Beydoğan	< Türkçe beğ + Türkçe doğmak
Bozçanak	< Türkçe boz + Türkçe çanak
Bölükelma	< Türkçe bölük + Türkçe elma
Büyükçaltı	< Türkçe büyük + Türkçe çaltı
Damlapınar	< Türkçe damla + Türkçe pınar
Gemtepe	< Türkçe gem + Türkçe tepe
Gümüşkaynak	< Türkçe gümüş + Türkçe kaynak
Karasalkım	< Türkçe kara + Türkçe salkım
Karataş	< Türkçe kara + Türkçe taş
Kayaönü	< Türkçe kaya + Türkçe ön
Kırkbulak	< Türkçe kırk + Türkçe bulak
Küçükçaltı	< Türkçe küçük + Türkçe çaltı
Umutkaya	< Türkçe umut + Türkçe kaya
Üçdeğirmenler	< Türkçe üç + Türkçe değirmen
Yarıntepe	< Türkçe yarım + Türkçe tepe
Yeşilbayır	< Türkçe yeşil + Türkçe bayır

#### 4.6.2.2. Türkçe+Farsça

Burgudere	< Türkçe burgu + Farsça dere
Gökdere	< Türkçe gök + Farsça dere
Gömeçbağlar	< Türkçe gömeç + Farsça bâğ
Karacabağ	< Türkçe kara + Farsça bâğ
Keklikdere	< Türkçe kek/kik yansıma sestten keklik + Farsça dere

#### 4.6.2.3. Arapça+Türkçe

Hasbey	< Arapça hâs + Türkçe beğ
--------	---------------------------

#### 4.6.2.4. Farsça+Farsça

Tarhana	< Farsça tere + Farsça hâne
---------	-----------------------------

## 4.7. Köken Bakımından Tepe Adları

### 4.7.1. Tek Kelimededen Oluşan Tepe Adları

#### 4.7.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Tepe Adları

Ağa	< Türkçe ağa (2 adet)
Arsik	< Türkçe arsik
Bey	< Türkçe beğ
Bir	< Türkçe bir
Boz	< Türkçe boz
Cirik	< Türkçe cır “yansıma”
Çavuş	< Türkçe çavuş
Çayır	< Türkçe çayır
Çekem	< Türkçe çekmek
Çeper	< Türkçe çeper
Dik	< Türkçe dik
Dikenli	< Türkçe diken
Düz	< Türkçe düz
Elma	< Türkçe elma
Ferizgil	< Türkçe feriz
Gelik	< Türkçe gelik
Geven	< Türkçe geven
Gevenli	< Türkçe geven
Hanımlar	< Türkçe hanım
Kasar	< Türkçe kasar
Katır	< Türkçe katır
Kayalı	< Türkçe kaya
Kızıl	< Türkçe kızıl
Kol	< Türkçe kol
Koru	< Türkçe koru (2 adet)
Korucu	< Türkçe korumak (2 adet)
Körük	< Türkçe körük
Köz	< Türkçe köz
Kuç	< Türkçe kuç



Kul	< Türkçe kul
Kurt	< Türkçe kurt
Kutlu	< Türkçe kut
Mengil	< Türkçe mengül
Orta	< Türkçe orta
Sal	< Türkçe sal
Selmecan	< Türkçe selmece
Sırma	< Türkçe sırma
Sivri	< Türkçe sivri
Söğüt	< Türkçe söğüt
Tavşan	< Türkçe tavşan
Umurca	< Türkçe umur
Yavru	< Türkçe yavru
Yılanlı	< Türkçe yılan
Zeyrek	< Türkçe zeyrek

#### 4.7.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Tepe Adları

Amarat	< Arapça imârat
Aşık	< Arapça âşık
Bedran	< Arapça bedîr
Beyaz	< Arapça beyâz (3 adet)
Caferan	< Arapça ca'fer
Ceviz	< Arapça cevz
Hasan	< Arapça hasen
Hatice	< Arapça hatice
Hazar	< Arapça hadar
Kale	< Arapça kal'a
Kırmızı	< Arapça kırmizî (2 adet)
Mehmet	< Arapça muhammed
Mezarlık	< Arapça mezâr
Osman	< Arapça osman
Sahabe	< Arapça sahâbe
Süleyman	< Arapça süleyman

Şanlı	< Arapça şân
Valat	< Arapça beled
Ziyaret	< Arapça ziyâret (9 adet)

#### 4.7.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Tepe Adları

Anbar	< Farsça anbâr
Ar	< Farsça ard
Bağ	< Farsça bâğ (3 adet)
Bağlar	< Farsça bâğ (2 adet)
Demlik	< Farsça dem
Gül	< Farsça gül
Har	< Farsça har
Kemer	< Farsça kemer (2 adet)
Kömüş	< Farsça gavmiş
Palan	< Farsça pâlân
Pehen	< Farsça pehîn
Pirin	< Farsça pîr
Renkli	< Farsça reng
Rez	< Farsça rez
Sipi	< Farsça sefid
Siyah	< Farsça siyâh
Suri	< Farsça sorh
Şahin	< Farsça şâhin
Terazi	< Farsça terâzi

#### 4.7.1.4. Yunanca Kelimelerden Oluşan Tepe Adları

Argat	< Yunanca ergates
Kilise	< Yunanca ekklesia
Manastır	< Yunanca manasterion

#### 4.7.1.5. Kökeni Belli Olmayan Tepe Adları

Aros
Semzire
Tiran
Zığır

## 4.7.2. İki Kelimeden Oluşan Tepe Adları

### 4.7.2.1. Türkçe+Türkçe

Altıncıtoprak	< Türkçe altı + Türkçe toprak
Bozçanak	< Türkçe boz + Türkçe çanak
Çeperdağı	< Türkçe çeper + Türkçe dağ
Değirmenbaşı	< Türkçe değirmen + Türkçe baş
Deliöz	< Türkçe deli + Türkçe öz
Doğmababa	< Türkçe doğmak + Türkçe baba
Gökyamaç	< Türkçe gök + Türkçe yamaç
Hırsızdağı	< Türkçe hırsız + Türkçe dağ
Karataş	< Türkçe kara + Türkçe taş
Keklikpınarı	< Türkçe kek/kik yansıma sestten keklik + Türkçe pınar
Kırankaya	< Türkçe kırmak + Türkçe kaya
Taşocağı	< Türkçe taş + Türkçe ocak
Tatardağı	< Türkçe tatar + Türkçe dağ
Tekağaç	< Türkçe tek + Türkçe ağaç
Yolveren	< Türkçe yol + Türkçe vermek

### 4.7.2.2. Türkçe+Arapça

Karakale	< Türkçe kara + Arapça kal'a
Uzunisa	< Türkçe uzun + Arapça îsa

### 4.7.2.3. Türkçe+Farsça

Aşağısori	< Türkçe aşağı + Farsça sorh
Karağül	< Türkçe kara + Farsça gül
Kuşhane	< Türkçe kuş + Farsça hâne
Sarıkemer	< Türkçe sarı + Farsça kemer
Tavşanpazarı	< Türkçe tavşan + Farsça bâzâr

### 4.7.2.4. Arapça+Türkçe

Arifağa	< Arapça ârif + Türkçe ağa
Beyazkaya	< Arapça beyâz + Türkçe kaya
Beyaztaş	< Arapça beyâz + Türkçe taş

Beyaztorpak	< Arapça beyâz + Türkçe toprak
Burhanbey	< Arapça burhân + Türkçe beğ
Gavurdağı	< Arapça kâfir + Türkçe dağ
Kalebaşı	< Arapça kal'a + Türkçe baş
Kırmızıtaş	< Arapça kırmizî + Türkçe taş
Seyyidbaba	< Arapça seyyid + Türkçe baba
Şanlıyayla	< Arapça şân + Türkçe yayla
Zıldağı	< Arapça zelîhâ + Türkçe dağ

#### 4.7.2.5. Farsça+Türkçe

Bağlarbaşı	< Farsça bâğ + Türkçe baş
Bejtarla	< Farsça bej + Türkçe tarla
Cankurtaran	< Farsça can + Türkçe kurtarmak
Hanüstü	< Farsça hân + Türkçe üst
Kemerdağ	< Farsça kemer + Türkçe dağ
Keşişdağı	< Farsça keşîş + Türkçe dağ
Köşkerkayası	< Farsça kevşger + Türkçe kaya
Rutdağı	< Farsça rût + Türkçe dağ

#### 4.7.2.6. ? + Türkçe

Maçonunbaşı	< ? + Türkçe baş
Tırhanıntaş	< ? + Türkçe taş

#### 4.7.2.7. Arapça+Arapça

Haciali	< Arapça hacı + Arapça alî
Hacıkasım	< Arapça hacı + Arapça kasım
Hacimuharrem	< Arapça hacı + Arapça muharrem
Mahmanınziyaret	< Arapça muhammed + Arapça ziyâret
Mollamahmut	< Arapça mevlâ + Arapça mahmûd
Mollaömer	< Arapça mevlâ + Arapça ömer

**4.7.2.8. Arapça+Farsça**

Kadirinbağının < Arapça kadir + Farsça bâğ

**4.7.2.9. Farsça+Farsça**

Bağbancı < Farsça bâğ + Farsça bân

Çavreşan < Farsça çeşm + Farsça reş

Serban < Farsça ser + Farsça bân

**4.7.2.10. ? + ?**

Calvaş < ? + ?

Şıkılber < ? + ?

**4.7.3. Dört Kelimeden Oluşan Tepe Adları****4.7.3.1. Arapça+Türkçe+Farsça+Türkçe**

Alibeyinmeşeliğibaşı < Arapça alî + Türkçe beğ + Farsça meşe +Türkçe baş

**4.8. Köken Bakımından Yayla Adları****4.8.1. Tek Kelimeden Oluşan Yayla Adları****4.8.1.1. Türkçe Kelimelerden Oluşan Yayla Adları**

Kamışlı < Türkçe kamış

Kepir < Türkçe kepir

Kol < Türkçe kol

Kuç < Türkçe kuç

Körük < Türkçe körük

Mengil < Türkçe mengül

Sayrek < Türkçe sayrek

Selmecan < Türkçe selmece

**4.8.1.2. Arapça Kelimelerden Oluşan Yayla Adları**

Ahmet < Arapça ahmed

Cafrun < Arapça ca'fer

Cevizli < Arapça cevz

Delav < Arapça delv

Gal	< Arapça galel
Haydar	< Arapça haydar
Kadyan	< Arapça kadir
Recep	< Arapça receb

#### 4.8.1.3. Farsça Kelimelerden Oluşan Yayla Adları

Hoz	< Farsça hûk
Merg	< Farsça merg
Şekeran	< Farsça şeker
Zer	< Farsça zer

#### 4.8.1.4. Ermenice Kelimelerden Oluşan Yayla Adları

Bohsi	< Ermenice boğus
-------	------------------

#### 4.8.1.5. Kökeni Belli Olmayan Yayla Adları

Gird
Körkeni
Varseyn
Zadürek

#### 4.8.2. İki Kelimeden Oluşan Yayla Adları

##### 4.8.2.1. Türkçe+Türkçe

Tekevler	< Türkçe tek + Türkçe ev
Yılançayırı	< Türkçe yılan + Türkçe çayır

##### 4.8.2.2. Türkçe+Arapça

Eşekmeydanı	< Türkçe eşek + Arapça meydân
-------------	-------------------------------

##### 4.8.2.3. Farsça+Türkçe

Hanönü	< Farsça hân + Türkçe ön
--------	--------------------------

##### 4.8.2.4. Arapça+Farsça

Beyazçeşme	< Arapça beyâz + Farsça çeşme
------------	-------------------------------

##### 4.8.2.5. Farsça+Farsça

Deştebotan	< Farsça deşt + Farsça botan
------------	------------------------------

## SONUÇ

Palu ilçesinde incelenen 458 yer adının tür, anlam, yapı ve köken bakımından çıkan sonuçlarını şu başlıklarda sıralayabiliriz:

### Tür Bakımından

Su adlarının (hidronimler) diğer türlere oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Su adlarının dere ve çeşmelere göre dağılımı şu şekildedir:

Dere Adları	112 adet
Çeşme Adları	86 adet

Su adlarından sonra ikinci sırayı dağ adları (oronimler) almaktadır. Dağ adlarının görüntüsü şu şekildedir:

Tepe Adları	163 adet
Dağ Adları	28 adet

Dağ adlarından sonra oran olarak üçüncü sırayı oykonimler (orun adı) almaktadır. Oykonimlerin yerleşim yeri türüne göre dağılımları şu şekildedir:

Köy Adları	36 adet
Yayla Adları	31 adet
Kasaba Adları	1 adet
İlçe Adları	1 adet

### Anlam Bakımından

Anlam bakımından tasnif edilen yer adlarında ilk sırayı yer adlılar (topotoponimler) almaktadır. Topotoponimlerin fazla olmasının sebebi var olan yer adları üzerinden yeni adlandırmalar yapılmasıdır. Anlam bakımından yer adlarının görüntüsü şu şekildedir:

Yer Adlılar (Topotoponimler)	143 adet
Coğrafi Nesnelerin Görünümüne ve Yapısına Bağlı Yer Adları	64 adet
Rütbe, Unvan, Lakaplarla Oluşan Yer Adları	50 adet
Önad-Soyad, Önad-Soyadlarla Oluşan Yer Adları	35 adet
Bitki Adlılar (Fitotoponimler)	35 adet
Renk Adlarıyla Kurulan Yer Adları	22 adet
Hayvan Adlılar (Zootoponimler)	21 adet
Tarım ve Hayvancılığa Bağlı Yer Adları	18 adet
Boy-Aşiret Adlarıyla Oluşan Yer Adları	15 adet
Yerin Konumuna Bağlı Yer Adları	10 adet
Bir Olaya Bağlı Yer Adları	9 adet
Kurum-Kuruluş-Yapı Adlarına Dayalı Yer Adları	9 adet
Yansıma Adlarla Kurulan Yer Adları	3 adet
Meslek Adlarına Bağlı Yer Adları	3 adet
Hastalık Adlarına Bağlı Yer Adları	2 adet
Sayı Adlarıyla Kurulan Yer Adları	1 adet

Anlamı tam olarak tespit edilemeyen yer adlarının görüntüsü ise şu şekildedir:

Anlamsal Olarak Tespit Edilemeyen Yer Adları	18 adet
--	---------



**Yapı Bakımından****Basit Yapılı**

Basit yapılı yer adlarının görüntüsü şu şekildedir:

Basit Yapılı Yer Adları	3 adet
-------------------------	--------

**Türemiş Yapılı**

Türemiş yapılı yer adlarının görüntüsü şu şekildedir:

İsimden İsim Türeten Eklerle Oluşan Yer Adları	4 adet
Fiilden İsim Türeten Eklerle Oluşan Yer Adları	1 adet

**Birleşik Yapılı**

Yörede birleşik yapılı yer adlarının çok fazla olduğu görülmektedir. Birleşik yapılı yer adlarının görüntüsü şu şekildedir:

Belirtisiz Ad Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları	288 adet
Sıfat Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları	104 adet
Belirtili Ad Tamlaması Kuruluşundaki Yer Adları	24 adet
Farsça Tamlama Kuruluşundaki Yer Adları	11 adet
Birleşik İsim Kuruluşundaki Yer Adları	2 adet
Sıfat-Fiil Grubu Kuruluşundaki Yer Adları	1 adet

**Cümle Değerinde Olan**

Cümle değerinde olan yer adlarının görüntüsü şu şekildedir:

Cümle Değerinde Olan Yer Adları	2 adet
---------------------------------	--------

**Yapı Bakımından Tespit Edilemeyen**

Yapısı tespit edilemeyen yer adlarının görüntüsü şu şekildedir:

Yapı Bakımından Tespit Edilemeyen Yer Adları	18 adet
--	---------

**Köken Bakımından****Tek Kelimeden Oluşan Yer Adları**

Palu ilçesi yer adlarından tek kelime ile oluşanların toplam adeti 294'tür.

Türkçe	125 adet
Arapça	83 adet
Farsça	55 adet
Yunanca	4 adet
Ermenice	2 adet
Fransızca	1 adet
İtalyanca	1 adet
Kökeni Belli Olmayan	23 adet

**İki Kelimeden Oluşan Yer Adları**

İki kelimeden oluşan yer adlarının toplam adeti 162'dir.

Türkçe+Türkçe	53 adet
Türkçe+Arapça	5 adet
Türkçe+Farsça	20 adet
Arapça+Türkçe	24 adet
Farsça+Türkçe	13 adet
? +Türkçe	4 adet
Arapça+Arapça	16 adet
Arapça+Farsça	8 adet
Farsça+Arapça	5 adet
Farsça+Farsça	10 adet
? + ?	4 adet

**Üç Kelimeden Oluşan Yer Adları**

Üç kelimeden oluşan 1 adet yer adının köken bakımından oluşumu şu şekildedir:

Farsça+Arapça+Türkçe	1 adet
----------------------	--------

**Dört Kelimeden Oluşan Yer Adları**

Dört kelimeden oluşan 1 adet yer adının köken bakımından oluşumu şu şekildedir:

Arapça+Türkçe+Farsça+Türkçe	1 adet
-----------------------------	--------

Türk kültürünün önemli yansımalarının görüldüğü Palu yer adlarında, tek kelimeden oluşan yer adlarının toplam adeti 294'tür. Bunlardan Türkçe kökenli olanlar (125) ilk sırayı alır.

İki kelimeden oluşan yer adlarının toplam adeti 162'dir. İki kelimesi de Türkçe kökenli olanlar 53 adettir.

Türkçe kökenli yer adlarının yanında Arapça ve Farsça kökenli yer adlarına da rastlanması yörede farklı kültür ve medeniyetlerin etkilerine delalet eder.

Türk dili ve kültürü açısından önemli vesikalar durumunda olan yer adlarının incelenmesi hususunda; bu alanda çalışma yapacak kişilerin ilgili paydaşlarla bir araya gelerek gerekli titizlik ve hassasiyeti göstermeleri ve bu alandaki çalışmaların artırılması elzem hale gelmiştir.

**KAYNAKÇA**

- Ada, Ebru, Eskişehir İli Yer Adları, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2012.
- Bakıcı, Yusuf, Kültür ve Medeniyet Şehri Palu, Elazığ, 2012.
- Buran, Ahmet, Palu ve Palu Ağzının Bazı Fonetik Özellikleri Doğu ve Güneydoğu Anadolu Üzerine Araştırmalar-II (Ağızlar), Boğaziçi Yay., s.23-24, Ankara, 1992.
- Buran, Ahmet-İlhan, Nadir, Elazığ Yöresi Söz Varlığı, TDK Yay., Ankara, 2008.
- Develioğlu, Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yay., Ankara,2011.
- Eren, Hasan, Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, Bizim Büro Yay., Ankara, 1999.
- Erkol, Fadime, Afyonkarahisar İli Çay İlçesinin Mikrotoponimleri ve Dil İncelemesi, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2013.
- Eyuboğlu, İsmet Zeki, Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, Sosyal Yay., İstanbul, 2004.
- Gülensoy, Tuncer, “Elazığ, Bingöl ve Tunceli İlleri Yer Adlarına Bir Bakış”, Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri Milli Folklor Araştırmaları Dairesi Yay.: 60, Seminer Kongre Bildirileri Dizisi 17, s. 149-156, Ankara, 1984.
- Gülensoy, Tuncer, Doğu Anadolu Osmanlıcası Etimolojik Sözlük Denemesi, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1986.
- Gülensoy, Tuncer, Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü, Etimolojik Sözlük Denemesi I-II, TDK Yay., Ankara, 2011.
- Kanar, Mehmet, Farsça-Türkçe Sözlük, Say Yay., İstanbul, 2013.
- Karahan, Leyla, Türkçede Söz Dizimi, Akçağ Yay., Ankara, 2014.
- Koç, Ali, Tunceli İli Yer Adları, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, 2016.
- Korkmaz, Zeynep, Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi, TDK Yay., Ankara, 2009.
- Köse, Salih, İzmir-Karaburun Yöresi Mikrotoponimleri ve Dil İncelemesi, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2014.
- Nişanyan, Sevan, Adını Unutan Ülke Türkiye’de Adı Değiştirilen Yerler Sözlüğü, Everest Yay., İstanbul, 2010.
- Sakaoğlu, Saim, Türk Ad Bilimi, TDK Yay., Ankara, 2001.

- Saylan, Faruk, Kadim Şehir Palu, Palu Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği Yay., İstanbul, 2015.
- Şahin, Güven, Türkiye’de Yapılmış Toponimi Çalışmaları, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl:3, S:4, Haziran 2010.
- Şahin, İbrahim, Yeradılıbilimi Araştırmalarında Mikrotoponiminin Yeri, Önemi ve Araştırma Yöntemi: Tırnak Köyü (İçel/Gülner) Örneği, Turkish Studies, S:6/1, s. 1748-1770, Türkiye, 2011.
- Şahin, İbrahim, Türkiye Yeradılıbiliminde Leksik-Semantik Sınıflandırma Meselesi, Avrasya Terim Dergisi, 3(1): 10-21, 2015.
- Şahin, İbrahim, Adbilim, Pegem Akademi, Ankara, 2016.
- Şenel, Mustafa, Elazığ İli Yer Adları Üzerine Bir İnceleme, Manas Yay., Elazığ, 2013.
- Türkiye Türkçesi Ağızları Sözlüğü, [www.tdk.gov.tr](http://www.tdk.gov.tr) (ET:2016-2017 yılları arası).
- Yapıcı, Süleyman, Palu Tarih-Kültür-İdari ve Sosyal Yapı, Anıl Matbaa ve Ciltevi, Elazığ, 2004.
- Yavuz, Serdar-Şenel, Mustafa, Yer Adları (Toponim) Terimleri Sözlüğü, S:8/8, s.2239-2254, Ankara, 2013.

**KAYNAK KİŞİLER**

Abdullah Aydemir, 77, emekli, ilkokul, Palu/Andılar  
Ahmet Çokgüler, 39, öğretmen, üniversite, Elazığ  
Ali Erbağ, 56, emekli, lise, Palu/Umutkaya  
Cafer Cirit, 54, esnaf, ilkokul, Palu/Güllüce  
Dursun Kayaoğlu, 77, emekli, ilkokul, Palu/Keklikdere  
Ekrem Yalçınkaya, 54, serbest meslek, ilkokul, Palu/Tarhana  
Fadıl Serdar, 52, esnaf, lise, Palu/Umutkaya  
Hasan Altıngök, 65, emekli, ilkokul, Palu/Burgudere  
Hasan Şahin, 49, memur, önlisans, Palu/Akyürek  
İsa Karataş, 54, serbest meslek, ilkokul, Palu/Karataş  
Mehmet Ali Öztürk, 87, emekli, ilkokul, Palu/Beyhan  
Mustafa Üzümcü, 51, emekli, lise, Palu/Umutkaya  
Muzaffer İşçioğlu, 62, emekli, ilkokul, Palu/Üçdeğirmenler  
Necmettin Delioğlu, 52, emekli, ilkokul, Palu/Yeşilbayır  
Osman Dalgıçer, 63, esnaf, ilkokul, Palu  
Ökkeş Tekyıldız, 55, memur, lise, Palu  
Servet Doymaz, 52, çiftçi, lise, Palu/Seydili  
Turan Demiroğlu, 45, memur, lise, Palu/Bozçanak  
Yaşar Bahçeci, 78, serbest meslek, ilkokul, Palu  
Yusuf Biçer, 48, serbest meslek, lise, Palu  
Zülfü Meydan, 80, emekli, ilkokul, Palu/Akyürek

## PALU YER ADLARI SÖZLÜĞÜ

Bu bölümde çalışma konusu olan çeşme, dağ, dere, ilçe, kasaba, köy, tepe, yayla gibi Palu yer adları alfabetik bir şekilde sıralanarak bu yer adlarının anlamları verilmeye çalışılmıştır. Yer adlarının anlamları hazırlanırken kaynak kişilerden ve çeşitli sözlüklerden faydalanılmıştır.

### ÇEŞME ADLARI

#### A

Alihsan

Aşağı

Aşağıbahçe

Aşağıki

#### B

Bacar: Şehir, pazar.

Bayram

Bebin: Suyu bağlama, su önünü kesme.

Bey

Büyük (2 adet)

Büyükpar: Büyük pınar.

Büyük tarla

#### C

Cemalin

Cevan: Genç, delikanlı.

Cevizaltı

Cimşidbey

**Ç**

Çeperpınarı

Çırçır: Küçük pınar.

Çütpuar: Çift pınar.

**D**

Delav: Delv-Arapça su kovası, sulak yer.

Döm: Yuvarlak, yumru.

**F**

Fehmidayının

**G**

Gökdere

**H**

Habeş: Afrika'nın doğusunda, Yemen'in karşı kıyısında bulunan ve halkının çoğu Hristiyan olan, Habeşistan kıtasında yaşayan yerli halk.

Hacıyusuf

Hafızağa

Halilin

Hamit

Hamzabey

Hatun

Haydarağanın

Hüseyinkahya



**İ**

İnial: Ali çeşmesi.

İnicer: Aşağı çeşme.

İnihafız: Hafız çeşmesi.

İnimir: Bey çeşmesi.

İnizerni: Sarı çeşme.

İstasyon

**K**

Kaf: Rivayetlere göre dünyayı çevreleyen yeşil zümrüitten bir dağın adıdır. "Kaf" yörede bir kabilenin adı olarak geçmektedir.

Kaldırmalı

Kalepınarı

Kamışlı

Karaköçek

Karasalkım

Karıncalık: Cilt hastalığı.

Kasımiye

Kavaşgilin: Kavvas-Arapça oklu asker, okçu, bekçilik eden kimse. "Kavas" yörede bir kabilenin adı olarak geçmektedir.

Kelin: Kel-çorak arazi. Yeşilbayır köyü civarında bulunan mevki adı.

Kındik: İnsan göbeği. Buradan hareketle "kındik" kelimesinin yöredeki karşılığının "merkez" olduğu söylenebilir.

Kırmızıtaş

Kolçağın: Kolçak-yiğit, cesur.

Kozlumahmutağa: Kozlu, Palu-Beyhan kasabası arasında bulunan mevki adıdır. Eskiden bu bölgede koza üretimi yapıldığından "kozlu" diye adlandırıldığı söylenebilir.

Körkeni

Köy (2 adet)

Kuç: Taş yığını.

Kulaklı

Kurdeşan: Cilt hastalığı. Ciltte çeşitli sebeplerle oluşan kaşıntılı döküntüler.

Kurtlu

Kuşhane

## L

Lem: Meşelik.

## M

Maçonun: Maço, Üçdeğirmenler köyüne bağlı mezranın adı.

Meryem

Mirlerin: Beylerin.

Mollaali

Muhammedağa

## Ö

Ömer

## R

Recep

Rızvanın

## S

Sabriğanın

Sayrek: Keten, yağlı keten.

Seyda

Seydili

Seyfeddin

Soğuk

Sütpuarı: Süt pınarı.

## Ş

Şehalaaddin

Şorpinarı: Şor-tuzlu.

## T

Tekevler

Tüy: Dut. Bölükelma köyünün eski adı.

## U

Ulucami

## V

Valer: Söğüt ağacı.

Vartinik: Küçük yayla.

## Y

Yukarı

Yukarıki

Yılançayırı

**DAĞ ADLARI****A**

Ak

**B**

Büyükrut: Rut-Farsça çıplak, yoksul.

**G**

Geyd: Yeşillik.

Gırdbelek: Belek-alacalı, karışık renkli.

**H**

Hacıali

Hasanpaşa

Hocalı

**K**

Karaömer

Karataş

Kohel: Halil dağı.

Komeh: Mehmet dağı.

Kosadık: Sadık dağı.

Komeşin: Koyun dağı.

Kosür: Kırmızı dağ.

Koteymir: Timur dağı.

Kömüş: Camuz.

Kuç: Taş yığını.

Kurn: Sivri, tümsek.

**Kuş**

Kuşhane

Küçükkrut: Rut-Farsça çıplak, yoksul.

**M**

Mişöri: Harman dövülen alet.

**N**

Nadar: Altın, sarı.

**S**

Siyahmeşe

Sultankubeys

**Ş**

Şarge: Çağlayanın aktığı yerde oluşan su birikintisi.

**T**

Tesley: Uzun meşe ağacı.

**Z**

Ziver: Süs, bezek. Erkek adı. Akbulut köyünün eski adı.

**DERE ADLARI****A**

Abasan

Akbulut

Argat: Irgat-işçi.

Armut

**B**

Bebin: Suyu bağlama, su önünü kesme.

Bej: Ayaz, susuz.

Buban: Babalar.

Büyük (2 adet)

**C**

Caroçayı: Caro, ulaşılması zor yer, su kenarı. Karacabağ köyünün eski adı.

Cin

**Ç**

Çal: Taşlık yer, çıplak tepe.

Çalı

Çayırlı

Çır: Küçük pınar.

**D**

Davas (Dayas): Derin olmayan su.

Değirmen

Derin

Dervişinbahçe

Dırık: Böğürtlen.

Dik

Döm: Yuvarlak, yumru.

## E

Elma

## F

Fatma

## G

Gal: Galel-Arapça koruluktan akan su.

Gay: Gâv-Arapça öküz, sığır.

Gayt: Gaytal-Arapça sık bitmiş olan ağaç, yeşillik.

Geğaci: Yeşil, killi toprak.

Gelin

Geven: Dikenli bir çalı.

Gömeninönü: Göme, avcıların gizlenerek av bekledikleri yer, ağıl.

Gül

## H

Hacıgil

Ham

Hanım

Harabe

Harap

Hasbeg

Haş: Ayı.

Heylan: Haliller.

Hıdır

Horasan

Horum: Bir çevrili otlaktan biçilen ot.

Hun

Hüşhas: Hasan-Hüseyin.

## I

Işıklı

## İ

İleri

İncesu

İskele

## K

Kaf: Rivayetlere göre dünyayı çevreleyen yeşil zümrüitten bir dağın adıdır. “Kaf” yörede bir kabilenin adı olarak geçmektedir.

Kalender

Kameran: Kamerler.

Kanlı

Kanlıkavak

Karaçeşme

Karakaya

Karanlık

Kasar: Ağartma.

Kasım

Kavak (2 adet)

Kavaklı



Kavaklık

Keçi

Kenger

Kepir: Verimsiz, kıraç toprak.

Kıc: Küçük.

Kozan: Yörede bir kabile adı olarak bilinmektedir.

Köm: Ağıl, yayla evi.

Kurt

Kuru (2 adet)

## L

Leş

## M

Maço: Üçdeğirmenler köyüne bağlı mezra.

Mehmetbaba

Mem: Mehmet.

Mezra (3 adet): Ziraat olunacak, ekilecek tarla.

Mirlerin: Beylerin.

## P

Palan: Semer.

Pil: Büyük.

Pirmem: Pir Mehmet.

## R

Rem: Ramazan.

Rez: Asma, bağ kütüğü.

**S**

Sadıkan: Sadıklar.

Sarhoşun

Sekrat: Sekerat-Arapça sarhoşluklar.

Selman

Seyyitali

Soğukpınar

Söğüt

Sumakın

Süğün: Buzağı.

Sümüte

**Ş**

Şehmiran

Şehpiran

Şekeranyaylası: Şekerlerin yaylası.

Şıkılber

**T**

Tarhana: Ot evi, ot yeri.

Tefgar: Sıcak mağara.

Teke: Keçinin erkeği.

Tekevler

Teştak: Ağanın ovası.

Tırnik

**Y**

Yenipahan: Pehin-Farsça çok enli.

**Z**

Zeynep

Zıdır: Çetin, taşlık yer.

Zıl: Zeliha.

Ziver: Süs, bezek. Erkek adı. Akbulut köyünün eski adı.

Ziyaret (2 adet)



**İLÇE ADLARI****P**

Palu

**KASABA ADLARI****B**

Beyhan

**KÖY ADLARI****A**

Akbulut

Akyürek

Altınölçek

Andılar

Arındık

Atik: Eski.

**B**

Baltaşı

Beydoğan

Bozçanak

Bölükelma

Burgudere

Büyükçaltı: Çaltı-Türkçe diken, çalı.

**D**

Damlapınar

**G**

Gemtepe

Gökdere

Gömeçbağlar

Güllüce

Gümüşkaynak

**H**

Hasbey

**K**

Karacabağ

Karasalkım

Karataş

Kasil: Sararmaya başlayan arpa başağı. Hayvanlara yedirilmek için biçilen ekin.

Kayaönü

Keklikdere

Kırkbulak: Bulak-Türkçe pınar.

Köklüce

Küçükçaltı: Çaltı-Türkçe diken, çalı.

**Ö**

Örencik

Örgülü

**S**

Seydili

**T**

Tarhana: Ot evi, ot yeri.

**U**

Umutkaya

**Ü**

Üçdeğirmenler

**Y**

Yarıntepe

Yeşilbayır

**TEPE ADLARI****A**

Ağa (2 adet)

Alibeyinmeşeliği

Altıncıtoprak

Amarat: İmaret-Arapça bayındırlık.

Anbar

Ar: Ard-Farsça değirmen.

Argat: Irgat-işçi.

Arifağa

Aros: Sürülmemiş ve ekilmemiş tarla.

Arsik: Kumral, kestane rengi.

Aşağısori: Sori-Sorh-Farsça kırmızı.

Aşık

**B**

Bağ (3 adet)

Bağbancı

Bağlar (2 adet)

Bağlarbaşı

Bedran: Bedirler.

Bejtarla: Bej-Farsça ayaz, susuz.

Bey

Beyaz (3 adet)

Beyazkaya

Beyaztaş

Beyaztoprak

Bir

Boz

Bozçanak

Burhanbey

C

Caferan: Caferler.

Calvaş: Acı ot.

Cankurtaran

Ceviz

Cirik: Cırık-Türkçe suyu az akan çeşme.

Ç

Çavuş

Çavreşan: Karagözlüler.

Çayır

Çekem

Çeper

Çeperdağı

D

Değirmenbaşı

Delioz

Demlik

Dik

Dikenli

Doğmababa

Düz

E

Elma



**F**

Ferizgilin

**G**

Gavurdağı

Geven

Gelik: Çocuk ayakkabısı, bir çeşit kadın ayakkabısı.

Gevenli

Gökyamaç

Gül

**H**

Hacıali

Hacıkasım

Hacımuharrem

Hanımlar

Hanüstü

Har: Eşek.

Hasan

Hatice

Hazar: Sabit meskeni olanların oturdukları memleket, meskun, ekilip biçilen yer.

Hırsızdağı

**K**

Kadirinbağının

Kale

Kalebaşı

Karagül

Karakale

Karataş

Kasar: Ağartma.

Katır

Kayalı

Keklikpınarı

Kemer (2 adet)

Kemerdağ

Keşişdağı

Kırankaya

Kırmızı (2 adet)

Kırmızıtaş

Kızıl

Kilise

Kol: Susuz dere, verimsiz toprak.

Koru (2 adet): Bakımlı küçük orman.

Korucu (2 adet)

Kömüş: Camuz.

Körük: At yavrusu.

Köşkerkayası: Kevşger-Farsça yemenici, ayakkabıcı.

Köz

Kuç: Taş yığını.

Kul

Kurt

Kuşhane

Kutlu

## M

Maçonunbaşı: Maço, Üçdeğirmenler köyüne bağlı mezranın adı.

Mahmanınziyaret: Mahman-Mehmetler.

Manastr

Mehmet

Mengil: Mengül-Türkçe yemeni, yazma.

Mezarlık  
Mollamahmut  
Mollaömer

## **Ö**

Orta  
Osman

## **P**

Palan: Örtü, çul, semer örtüsü.  
Pehen: Pehin-Farsça çok enli.  
Pirin

## **R**

Renkli  
Rez: Asma, bağ kütüğü.  
Rutdağı: Rut-Farsça çıplak, yoksul.

## **S**

Sahabe  
Sal: Yassı yer, düzlük, dağ eteğindeki düzlük.  
Sarıkemer  
Selmecan: Selme-Saka gibi küçük kuşları tutmak için eğitilmiş avcı kuş.  
Semzire  
Serban: Evin başı.  
Seyyidbaba  
Sırma: Altın yaldızlı veya yaldızsız ince gümüş tel.  
Sipi: Beyaz.  
Sivri

Siyah

Söğüt

Suri: Sorh-Farsça kırmızı.

Süleyman

## **Ş**

Şahin

Şanlı

Şanlıyayla

Şıkılber

## **T**

Taşocağı

Tatardağı

Tavşan

Tavşanpazarı

Tekağaç

Terazi

Tırhanıntaş: Tırha-Keklikdere köyünün eski adı.

Tiran

## **U**

Umurca: Umur-Türkçe ufak tane.

Uzunisa

## **V**

Valat: Beled-memleket, şehir.

**Y**

Yavru

Yılanlı

Yolveren

**Z**

Zeyrek: Keten tohumu, keten bitkisi.

Zığır: etin, taşlık yer.

Zıldığı: Zeliha dağı.

Ziyaret (9 adet)



**YAYLA ADLARI****A**

Ahmet

**B**

Beyazçeşme

Bohsi: Andılar köyüne bağlı mezra. Boğus: Ermenice şahıs ismi.

**C**

Cafrun: Caferler.

Cevizli

**D**

Delav: Delv-Arapça su kovası, sulak yer.

Deştebotan: Botanların yazısı, Botanların yaylası.

**E**

Eşekmeydanı

**G**

Gal: Galel-Arapça koruluktan akan su.

Gırd: Büyük.

**H**

Hanönü

Haydar

Hoz: Hûk-Farsça domuz.

**K**

Kadyan: Kadirler.

Kamışlı

Kepir: Verimsiz, kıraç toprak.

Kol: Susuz dere, verimsiz toprak.

Körkeni

Kuç: Taş yığını.

Körük: At yavrusu.

**M**

Mengil: Mengül-Türkçe yemeni, yazma.

Merg: Çayır, çimen.

**R**

Recep

**S**

Sayrek: Keten, yağlı keten.

Selmecan: Selme-Saka gibi küçük kuşları tutmak için eğitilmiş avcı kuş.

**Ş**

Şekeran: Şekerler.

**T**

Tekevler

**V**

Varseyn: İki ovanın birleşimi.

**Y**

Yılançayırı

**Z**

Zadürek: Meşeye benzeyen ağaç.

Zer: Sarı.



## EKLER

## Ek 1. Orijinallik Raporu



SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Mehmet DEMİRBAĞ
Öğrenci Numarası	141213122
Enstitü Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı	Eski Türk Dili (Tezli Yüksek Lisans)
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Yrd. Doç. Dr. Birol İPEK
Tez Başlığı (Türkçe)	ELAZIĞ İLİ PALU İLÇESİ MİKROTOPONİMLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME


## SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

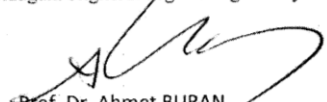
Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 90 sayfalık kısmına ilişkin, 11/07/2017 tarihinde Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından Turnitin adlı intihal tespit programında aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 5 'tir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- x 2. Kaynakça hariç
3. Alıntılar hariç/dâhil
4. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen öğrencinin yüksek lisans tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen azam benzerlik oranlarını aşmadığını ve tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Gereğini saygılarımla arz ederim.

  
Yrd. Doç. Dr. Birol İPEK  
Danışmanın Adı-Soyadı  
(İmzası)

  
Prof. Dr. Ahmet BURAN  
Anabilim Dalı Başkanı  
(İmzası)

## F.Ü.LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ

**Madde 41-** Lisansüstü tezleri ile birlikte teslim edilmesi gereken belgeler şunlardır:

- a) Lisansüstü tezler, savunma öncesinde **intihal program raporu** ve ilgili makale şartını sağladığına dair belgeleri ile birlikte enstitüye teslim edilir.
- b) İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dâhilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "alıntılar hariç" en fazla %10, "alıntılar dâhil" % 30'u geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir).

## ÖZ GEÇMİŞ

15.09.1979 tarihinde Elazığ'ın Palu ilçesinde doğdu. Ortaöğrenimini 1996 yılında Palu Lisesinde tamamladı. 1998 yılında Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandı. 2002 yılında bu bölümden mezun olduktan sonra çeşitli okullarda ücretli ve sözleşmeli öğretmenlik yaptı. 2014 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında yüksek lisans öğrenimine başladı, aynı yıl Munzur Üniversitesi Çemişgezek Meslek Yüksekokulunda başladığı akademik hayatına halen Munzur Üniversitesi Tunceli Meslek Yüksekokulunda devam etmektedir.

